

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Det gäller nog att vi hänger med”

**Lärares attityder till, och användande av,
lärplattform under sjuksköterskeutbildning**

“It’s a matter of keeping up to date”

Teacher’s attitudes and use of learning management systems
in nursing education.

Lena Stangvik-Urbán

Magisteruppsats i Tillämpad IT med inriktning mot lärande och kommunikation

Rapport nr. 2016:171

Förord

Det här arbetet hade inte kunnat genomföras utan hjälp och stöd från flera håll på olika sätt. Dels är det mina kollegor i den vårdpedagogiska gruppen på Mälardalens Högskola som alltid bidrar med lika kloka och engagerande diskussioner som fick mig att ge mig på programmet IKT och lärande. De som bidrog till att jag fick tillträde till för mig okända lärosäten och fick kontakt med de rika källor jag mött under intervjuer. Alla som ställde upp med sin tid och svarade på enkäter. Min IKT-guru, du vet vem du är, som sedan flera år tillbaka varit en inspirationskälla och fått mig intresserad av området. Min handledare Johan Lundin vid Göteborgs Universitet som utmanat med frågor och påståenden som fått mig att tänka i nya banor. Och sist men inte minst min familj, Stig och Mimmi, och mina nära och kära vänner som stått ut med att jag hängt vid datorn och sagt nej till allt vi hade kunnat hitta på istället.

Till er alla: TACK!

Hälleforsnäs september 2016

Lena

Sammanfattning/Abstract

Lärare i högskoleutbildning arbetar idag allt mer med digitala hjälpmedel i sin undervisning. Ett exempel är lärplattformar som de flesta högskolor tillhandahåller som ett administrativt och pedagogiskt hjälpmedel. Med den erfarenheten som utgångspunkt, har detta projekt genomförts. Syftet har varit att undersöka attityder till och användande av lärplattform med avgränsningen lärare i sjuksköterskeutbildning på tre högskolor i Sverige. Metoder som använts har varit enkät till lärare på tre högskolor samt intervju med sammanlagt sex lärare på två av de skolor där enkäten distribuerades. Resultatet visar en omfattande användning av lärplattform som på samtliga, i arbetet ingående utbildningar, är en obligatorisk del av lärarnas undervisande praktik. En huvudsakligen positiv bild till digitala verktyg uttrycks där lärplattformen ses som ett hjälpmedel för både lärare och student. Det uttrycks att det idag sannolikt inte skulle gå att vara utan lärplattformen, inte minst med tanke på studentgrupper som växer i antal samt möjligheten till möten med studenterna även på digital väg. Men det finns i resultatet också uttryck för problem i användandet i form av bristande kunskap, låg omfattning på undervisningsinsatser för lärargruppen om lärplattformen samt oro för att tekniska problem ska ge problem i undervisningen och påverka mötet med studenterna. Stöd från organisationen i form av utbildning och support på lärplattformarna varierar kraftigt mellan skolor. Resultatet ger sammantaget en bild av attityder och användande där lärplattformen beskrivs som ett bra administrativt hjälpmedel för att ge information och sprida material. Det används också som ett pedagogiskt verktyg på varierande sätt och ger möjlighet till utveckling. Men det finns också attityder om att lärplattformen på olika sätt skapar problem på olika nivåer och olika sammanhang. Det kan t.ex. gälla den tid det tar att lära sig nya funktioner, problem med att få tekniken att fungera eller olika uppfattningar om användande och utformning av kursplatser i kollegiet. Resultatet överensstämmer i stora drag med tidigare forskning som legat till grund för detta examensarbete, även om en något högre grad av användande kan anses bland lärare på sjuksköterskeutbildning.

Nyckelord: attityder, högskoleutbildning, IKT, infrastruktur, lärare, lärplattform, professionsutbildning, sjuksköterskeutbildning, lärare,

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.2	Syfte.....	2
2	Bakgrund	2
2.1	Sjuksköterskeutbildning- en kombination av akademisk kunskap och professionell yrkeskunskap.....	2
2.2	Digitala verktyg för lärande	5
2.3	Lärplattform som verktyg för lärande i sjuksköterskeutbildning; pedagogisk strategi och digital teknik.....	7
3	Teoretiskt perspektiv.....	9
3.1	Lärplattformen som infrastruktur	10
3.2	Lärplattformen som infrastruktur för lärande.	11
4	Metod.....	12
4.1	Enkätstudie.....	13
4.1.1	Urval och datainsamling.....	14
4.1.2	Bearbetning och analys	15
4.2	Intervjustudie	15
4.2.1	Urval	16
4.2.2	Genomförande	16
4.2.3	Analys	17
4.3	Forskningsetiska ställningstaganden.....	17
5	Resultat.....	18
5.1	Enkätundersökning- Attityder till och användande av lärplattform.	18
5.1.1	Fråga 1- 5 Information om lärargruppen.	18
5.1.2	Fråga 6- 9 Information om den aktuella kursen.....	19
5.1.3	Fråga 10- 14 : Lärarens användning av lärplattformen i samband med den senast genomförda kursen	21
5.1.4	Fråga 15-16 : Lärarens önskemål avseende användande av lärplattformen i samband med undervisning.....	25
5.1.5	Fråga 17- 18: Uppfattning om hur lärplattformen kan användas för att skapa lärandesituationer.....	27
5.1.6	Fråga 19 - Uppfattning om egen pedagogisk digital kompetens	29
5.2	Intervjuundersökning- Attityder till och användande av lärplattform.....	30
5.2.1	Lärplattformen som administrativt hjälpmedel.....	31
5.2.2	Lärplattformen som pedagogiskt verktyg	33

5.2.3 Lärplattformen som en "sten i skon"	37
5.2.4 Lärplattformen som möjlighet till utveckling av egen och andras kompetens	38
5.3 Sammanfattning av resultat	41
6 Diskussion och analys	42
6.1 Diskussion och analys av resultat	42
6.2 Metoddiskussion	45
6.3 Diskussion om forskningsetiska aspekter på arbetet	47
7 Konklusion	47
Litteratur.....	
Bilaga 1 Informationsbrev inför enkät- och intervjustudie	
Bilaga 2 Intervjumall.....	
Bilaga 3. Tabell- och figurförteckning.....	3

1 Inledning

Arbetet som lärare inom högskoleutbildning har över tid förändrats när det gäller arbetsvillkor, undervisningsskyldighet och studentgrupper. En stor förändring när det gäller synen på kunskap och lärande har digitala och tekniska verktyg bidragit med. Att använda internet för att söka och värdera kunskap, datorer och mobila hjälpmedel som läsplattor och förekomsten av nätverk skapar nya och positiva möjligheter för lärande möten med kollegor och studenter. Men det skapar också förutsättningar som kan vara problematiska och ställer krav som kan kännas ovana och oklara.

Digitala hjälpmedel som under många år använts i distansutbildningar används nu i allt högre grad även i campusförlagda utbildningsprogram och gränser mellan skola, arbete och vardagsliv suddas ut. Användandet av den teknik som finns som hjälpmedel i det pedagogiska arbetet blir en utmaning för dagens lärare oavsett utbildningsform och program. Men tekniken och dess användning skapar också möjligheter att utveckla nya pedagogiska strategier som ger stöd för en ökad grad av studentaktivitet som kan ge grund för livslångt lärande.

I media diskuteras av och till om digital teknik blir hjälpmedel eller om de också kan vara en faktor som är störande för lärandet vilket är en viktig diskussion. En annan fråga, som också är en utgångspunkt för detta examensarbete, är hur digital teknik kan tas tillvara för att höja kvalitet och studentaktivitet i undervisningen. Utveckling och användande av teknik som kan används för att skapa utvecklande lärsituationer behöver vara ett inslag i dagens och framtidens utbildning. Att använda en lärplattform, eller på engelska Learning Management System (LMS), på ett konstruktivt sätt under sin utbildning kan vara en del av att utveckla kunskap och färdigheter i att på olika sätt i sitt framtida yrke kunna hantera krav på digital kompetens och skapa möten t.ex. med vårdtagare via digitala media. Där spelar lärares kompetens och attityder in.

Fokus för detta arbete är högskolelärares attityder till och användande av lärplattformen som ett av de digitala administrativa och pedagogiska verktyg som används inom högskoleutbildning bl.a. för att skapa situationer som främjar studentens lärande. Avgränsningen är lärare inom sjuksköterskeutbildning på grundnivå. Motiv för ämnesvalet är ett intresse för om det går att se några samband eller mönster mellan attityd till och användande av lärplattformen och hur dessa samband och mönster i så fall ser ut.

Valet av lärplattform som undersökningsfokus härrör sig till att det i dag är vanligt att högskolor erbjuder lärplattform som ett administrativt och pedagogiskt verktyg för lärare och studenter. Dessvärre inte alltid baserat på en tydlig forskningsbaserad diskussion om nytta och värde.

Med begreppet lärplattform avses i arbetet en nätbaserad lärplattform organiserad via ett kommersiellt system som används för administration av kurser, material och möten mellan lärare och student (Vasant & Mehta, 2015). Det, när det gäller lärare- student, förklaras som ett nätbaserat klassrum där lärare och studenter kommunicerar. Lärplattformen kan även innehålla samarbetsytor för lärare i olika grupperingar och andra funktioner beroende på vilka verktyg de olika systemen innehåller. Några exempel på vad som avses i detta arbete är t.ex. Blackboard, PingPong, Fronter m.fl.

1.2 Syfte

Syftet är att beskriva högskolelärares attityder till, och användande av, lärplattform som verktyg för lärande inom sjuksköterskeutbildning.

Forskningsfrågor som ligger till grund för och lett fram till syftet är t.ex.

Hur visar sig relationer mellan lärares attityd till lärplattform och användandet av densamma.

Hur visar sig relationer mellan den kompetens individen uppfattar sig ha i förhållande till attityd och användning.

2 Bakgrund

I bakgrunden beskrivs dels kontexten för uppsatsen, sjuksköterskeutbildning på grundnivå, och dess relation till uppsatsens problemområde. En genomgång av forskning om digital teknik som hjälpmedel för lärande görs och slutligen beskrivs tidigare forskning om användande av lärplattform som pedagogiskt verktyg.

Valet av sjuksköterskeutbildning som kontext för undersökningen baserar sig bland annat på att yrkesgrupper och professioner inom hälso- och sjukvård till följd av digitaliseringen har fått ökade krav att på olika sätt kommunicera med vårdtagare och kollegor via elektroniska hjälpmedel. De förändrade kraven behöver ge inverkan på utbildningens innehåll och utformning så att studenterna är väl förberedda när de kommer ut i yrkeslivet. Det i sin tur ställer krav både på utbildningsanordnare och lärare att på olika sätt svara upp mot de kraven genom administration, planering och genomförande av utbildningens olika delar.

2.1 Sjuksköterskeutbildning- en kombination av akademisk kunskap och professionell yrkeskunskap

Utbildning till sjuksköterska idag i Sverige är en treårig grundutbildning, 180 hp, på högskolenivå. Utbildningen regleras av Högskolelagen (SFS1992:1434) samt Högskoleförordningen (SFS1993:100) via fastställda examensmål som också ligger till grund för legitimation. De tre åren består av både teorikurser och kurser som är verksamhetsförlagda inom hälso- och sjukvårdens verksamhetsområden. Strukturen på de tre åren varierar mellan samtliga högskolor i Sverige som bedriver utbildning till sjuksköterska men gemensamt är att lite mindre än hälften av utbildningen på något sätt är verksamhetsförlagda studier, tidigare benämnt praktik.

Utbildningen ger en yrkesexamen som legitimerad sjuksköterska. På de flesta utbildningar leder också de tre åren till en akademisk examen på kandidatnivå. På dessa högskolor gäller samma krav som för andra utbildningar på kandidatnivå vilket innebär 90 högskolepoäng (hp) i ett huvudämne och ett examensarbete på 15 hp i utbildningen.

Examensmål enligt högskolelagen (SFS:1992:1434) kan t.ex. vara att ha förmåga att självständigt göra kritiska bedömningar, kunna urskilja, formulera och lösa problem och ha beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Enligt Högskoleförordningen (SFS:1993:100, bilaga 2) förekommer mål som att ha kunskap och förståelse om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen samt planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet. Studenten ska också vid slutförandet av sin utbildning t.ex. ha färdighet och förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov och bidra till vårdens utveckling.

Baserat på examensmål och strategier för framtida arbete blir det tydligt att det är av vikt att utbildningen ger nödvändiga kunskaper både för dagens arbete och som beredskap för framtida utveckling av yrkesfunktionen. Svensk Sjuksköterskeförening (2010) har t.ex. i ett strategidokument för sjuksköterskors utbildning på grund-, avancerad- och forskarnivå uttryckt vikten av att utbildningen ger nödvändiga kunskaper inom informations- och kommunikationsteknologi. Genom kunskap och kompetens att delta i och påverka utvecklingen av sådan teknologi ökar förmågan att bl.a. kunna hantera och bearbeta digitala data som omvårdnaden grundar sig på. Man förväntar sig enligt utbildningsstrategin också att sjuksköterskor via sin utbildning ska få kunskap att aktivt delta i processerna kring införande av ny teknik och vara delaktiga i kravställande och utprovning. I vilken omfattning studenter under utbildning får möjlighet att vara delaktiga i införande och utveckling av teknik varierar mellan skolor.

I nuläget beskrivs och definieras, både internationellt och nationellt, sjuksköterskans yrkesverksamhet med hjälp av sex centrala områden, viktiga för sjuksköterskans verksamhet idag och med tanke på framtidens krav. Dessa sex områden har under senare år med stöd av bl.a. yrkesorganisationer inom hälso- och sjukvård uttryckts som kärnkompetenser (Leksell & Lepp, 2013; www.swenurse.se). Som exempel kan nämnas patientcentrerad vård, förbättringskunskap och samverkan i team.

Ytterligare en kärnkompetens är *informatik*. Med informatik som kärnkompetens avses enligt Leksell och Lepp (2013) det vetenskapliga område som studerar just informationsteknik och dess uppbyggnad. Kopplingar görs även till IKT d.v.s. informations- och kommunikationsteknik. Med tanke på patientsäkerhet och effektivitet användande av resurser är det viktigt att utbildningen ger god kompetens i hur t.ex. informationsteknik bör utformas och framförallt användas. Det ger också möjlighet att bättre kunna säkerställa morgondagens krav på god vård. Carlsson (2015) menar också att sjuksköterskor behöver engagera sig i en högre grad i utvecklingen av informations- och kommunikationssystem så att dessa ger möjlighet att sätta fokus på enskilda vårdtagares behov och säkerhet och därigenom ger stöd till omvårdnadsarbetet.

Med utgångspunkt från ovanstående går det att argumentera för att det finns ett dubbelriktat samband mellan utbildningens digitalisering och det kommande yrkesområdets digitalisering. Krav på kunskaper och kompetens att hantera informationsteknik i yrket behöver påverka hur

utbildningen planeras och genomförs. Å andra sidan kommer utbildningens utformning att påverka hur väl sjuksköterskor kommer att vara rustade för att delta i arbetet med t.ex. utveckling av användande av informationsteknik i hälso- och sjukvård.

Carlsson (2015) presenterar vidare en enkätundersökning som riktade sig till samtliga svenska sjuksköterskeutbildningar med frågor om hur kärnkompetenser inom hälso- och sjukvård visade sig i läro- och kursplaner. Resultatet visade att den kärnkompetens som var svårast att se tydligt var just *informatik*. Denna gick inte heller tydligt att koppla ihop med något av examensmålen för sjuksköterskeutbildningen.

En aspekt som kan vara viktig för förståelsen av området informatik och dess relativa osynlighet i sjuksköterskeutbildningen är att aktuella examensmål för sjuksköterskeutbildning inte lyfter området som ett väsentligt kompetensområde på det sätt som beskrivits ovan. Inte heller den kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska som var rådande till och med 2015 tog upp kunskap och kompetens rörande digitala verktyg för information och kommunikation som ett viktigt område. Det innebär att den snabba utveckling som skett när det gäller digitala media och verktyg inte har haft en tydlig påverkan för att ge stöd till dagens aktuella krav och förutsättningar för en sjuksköterska, eller för en sjuksköterskestudent.

Informatik i sjuksköterskeutbildning kan också med tanke på yrkesfunktionen kopplas till ehälsa. Begreppet som sådant utgår från WHO:s definition av hälsa där tillägget *e* avser att tydliggöra att användandet av IKT kan bidra till ett uppnående av god, säker och jämlik hälsa i samhället (Leksell & Lepp, 2013; Svensk Sjuksköterskeförening, 2012). Det finns tecken på att en allt större del av vårdmöten i framtiden kommer att ske utanför sjukhus och vårdinrättningar bl.a. genom digitala möten mellan vårdpersonal och vårdtagare i hemmet. Den digitala tekniken med möjligheter för vårdtagare och närstående att leta fram aktuella fakta på internet ger också en annan förutsättning för möten mellan vårdpersonal och vårdtagare där bl.a. traditionella maktförhållanden baserat på tillgång till kunskap förändras. Utbildningen behöver vara aktiva i den utvecklingen och förbereda studenterna för nya arbetssätt och mötesformer för att studenten inte ska lämna utbildningen med bristande kunskaper och färdigheter.

Ett begrepp som myntats är *den digitala patienten* (Birkler & Dahl, 2014) med anledning av förändringar i hur informationsteknik på olika sätt kan användas i möten mellan vård och vårdtagare. Ytterligare en aspekt att ha i åtanke är att det digitaliserade informationsflödet medför att patientens vård får digitala spår, vilket de som arbetar i vården måste ha ett förhållningssätt till. Digitaliseringen av vården ställer krav på nya aspekter av t.ex. etiskt tänkande och handlande.

Ytterligare en faktor är individens eget fortsatta lärande även efter utbildningstiden. Archee (2012) diskuterar nödvändigheten och vikten av att förhålla sig medvetet till olika informationskanaler och sociala medier och för att tydliggöra sin eget lärandemönster och vilka vägar man använder för fortsatt lärande. Socialdepartementet uttrycker i sitt slutbetänkande om framtidens effektiva vård (SOU2016:2) att en viktig del för att ta vara på resurser och kunna bedriva vård på ett säkert och effektivt sätt är den fortlöpande kompetensutvecklingen som alla professioner behöver ta del av parallellt med mer formella utbildningar. Att informations- och kommunikationsteknik är en del av den kompetensutvecklingen blir alltmer tydligt.

2.2 Digitala verktyg för lärande

Att använda digital teknik i det som vanligtvis benämns distansutbildning ses i dagsläget mer eller mindre som en självklarhet. Lärare och studenter är då oftast skilda åt i tid och rum och hjälpmedel som kan överbrygga detta avstånd behövs. Sannolikt finns det anledningar att använda dessa hjälpmedel även i campusförlagda utbildningar. Med tanke på hur utbildning idag planeras och genomförs blir en tydlig gränsdragning mellan det som benämns distansutbildning och campusförlagd utbildning svår.

Begreppet distansutbildning ger inte alltid en korrekt bild av utbildningens utformning. Inte sällan handlar det mer om att digitala verktyg och hjälpmedel används på olika sätt och i olika grad i utbildningar. Dessa verktyg kan med rätt användning ge förutsättningar för ökad flexibilitet även i utbildning där lärare och studenter finns i samma rum. Hrastinski (2009) lyfter som ett exempel relaterat till den problematiken att nätbaserat lärande kan uppmuntra till ökad samverkan och samarbete mellan studenter och därigenom blir nätbaserade tekniker ett bra komplement till mer traditionell undervisning för att öka flexibiliteten.

En förutsättning för att kunna välja och använda digitala verktyg på ett relevant sätt är att ha utvecklat någon form av digital medvetenhet och kompetens. Dias (2012) diskuterar begreppet "digital kompetens" som icke entydigt och menar att det behöver diskuteras i förhållande till den kontext och den organisation det ska användas inom för att bli mindre abstrakt. Det kan utifrån det vara intressant att fundera över hur pedagogisk kompetens kan se ut i förhållande till sjuksköterskeutbildning och arbete inom hälso- och sjukvård och om de beskrivningar och motiv som presenterats ovan täcker behovet idag och i framtiden.

I sjuksköterskeutbildning, liksom i annan högre utbildning, är olika generiska kompetenser viktiga som en del av studentens lärande. Vilka generiska kompetenser som blir viktiga kan variera mellan olika utbildningar, men en som kan anses central är förmågan till livslångt lärande. Europeiska kommissionen (2007) presenterar i en europeisk referensram åtta nyckelkompetenser som de betraktar som grundläggande för det livslånga lärande som är en nödvändighet för samhällsmedborgare idag. Några av de nyckelkompetenser som lyfts fram är *digital kompetens* samt kompetensen *att lära att lära*.

Elmgren och Henriksson (2013) fördjupar reflektionen om just betydelsen av aktivt och flexibelt lärande inom högskole- och universitetssektorn. De menar att det av flera skäl, som fördjupat lärande och rättvisa för studenterna, behöver utvecklas en mängd olika undervisnings- och examinationsstrategier för att inte enbart fokusera på vissa inlärningsstilar. Detta kan kopplas till Pullens (2015) åsikt om en förändring från att IKT tidigare setts som en form av hjälpmedel bara för distansutbildning till att det idag är ett verktyg och hjälpmedel oavsett studieform. Han ger exempel på utvecklingen, baserat på egen erfarenhet, där det för 10 år sedan kunde vara en campuskurs för 100 studenter medan idag samma kurs ges för ca 250 studenter varav 80 % studerar kursen online.

Diskussioner om digital kompetens och lärande med hjälp av digitala verktyg är viktiga men kan också riskera att innebära en fokusering på det digitala, det tekniska, till nackdel för det pedagogiska. Hatt (2012, i Diaz, 2012) pekar på att utbildningsväsendet både nationellt och internationellt befinner sig i ett paradigmskifte på grund av den utveckling som tekniken ger när det gäller pedagogiska

möjligheter. Det resonemanget går även att finna stöd för hos Hrastinski (2009) som också menar att diskussionen lätt landar i att se på nätbaserat lärande som ett individuellt lärande när det istället kan ses som en ökad möjlighet både till flexibilitet och socialt gemensamt lärande.

Olika typer av teknik som hjälpmedel för lärande har använts under lång tid. Pullen (2015) beskriver att IKT-hjälpmiddel av olika slag använts sedan 1950-talet men att det med internets inträde under 1990-talet kom att medverka till helt nya sätt både att se på, och bedriva, utbildning.

Över tid har också inställning till lärande med hjälp av IKT förändrats på fler sätt än när det gäller enbart inställning till lämplighet i förhållande till distans- respektive campusutbildning. Hrastinski (2008) diskuterar t.ex. hur nätbaserat lärande tidigare ansågs vara en form av lärande som blev individcentrerad, från lärare till student. Över tid har utvärderingar visat att lärandet även med hjälp av IKT- verktyg sker bäst i samverkan med övriga studenter och med inslag av kollaborativt lärande och kommunikation mellan studenter.

Huruvida användande av digital teknik i undervisning har någon egentlig effekt för lärandet och studieresultaten finns det olika uppfattningar om. Gelfgren (2014) menar att utbildningen inte med automatik blir bättre av att digitala hjälpmedel används men att det finns goda förutsättningar om det sker baserat på tydliga strategier avseende studentens lärande och hur den digitala tekniken får ge stöd för ett förbättrat lärande. Pullen (2015) menar, baserat på en undersökning där studieresultat jämfördes mellan studenter i traditionellt bedriven campusutbildning och nätbaserad utbildning, att det inte gick att se några klara skillnader på resultat i form av avklarade kurser eller betyg mellan de som studerade på campus och via utbildningar på nätet. Det som istället enligt Pullen medförde skillnader var motiverande faktorer som lärarnas närvaro och att t.ex. kunna lyssna på inspelade föreläsningar vid upprepade tillfällen.

Allen och Seaman (2013) påvisar förändringar i attityder till lärande online i förhållande till campusutbildningar. Över tid påvisar det att 2003 ansåg ca 57 % av ledning för akademiska lärosäten att onlineutbildning var lika bra eller bättre än traditionell utbildning. Tio år senare har denna procentsats ökat till 77 %. Fortfarande är en knapp fjärdedel tveksamma eller negativa. Det finns också ett samband mellan denna attityd och frekvensen av onlineutbildningar på det aktuella lärosätet. Om dessa siffror gäller specifikt för USA eller har en överensstämmelse i övriga länder har inte gått att hitta någon information om.

Lindblom, Alklind, Taylor, Rambush och Svensson (2011) presenterar forskning om en grupp högskolelärares erfarenheter av behov och förutsättningar för pedagogisk digital kompetens för nätbaserat lärande inom högskolan. Problemområden vilka lyfts fram som viktiga att förhålla sig till i det pedagogiska utvecklingsarbetet är t.ex. behovet av grundläggande digitala färdigheter, didaktisk IKT-kunskap och strategier för hur dessa två områden ska kunna användas för att säkerställa studentens lärande. En ram för utveckling av pedagogisk digital kompetens som Lindblom m.fl. lyfter fram skulle kunna utgöras av; en gemensam pedagogisk grundsyn, möjligheten att arbeta i team, aktuell undervisningskultur, en positiv inställning till teknik och förekomst av administrativa, pedagogiska och tekniska stödresurser.

Vid Göteborgs Universitet och Högskolan Väst genomfördes under 2011 ett projekt benämnt Nudel-Nätburen undervisning, distanspedagogik och e-lärande (Lundin, Nordström, Svanberg & Svensson, 2011). Via totalpopulationsenkäter och intervjuer undersöktes nya praktiker som vanligtvis betraktas

som distanspedagogik samt de utmaningar som ses i dessa praktiker. Via projektet belystes ett antal utmaningar som författarna kunde se t.ex. en förändrad lärarroll, problematisering av de konsekvenser som skapar genom användande av IT- stöd i den dagliga verksamheten samt förutsättningar för att hantera distansbaserade system tillsammans med mer traditionella undervisningsformer. Projektets utgångspunkt var att nätburen undervisning är viktig att problematisera även vid lärosäten där huvudparten av studenterna läser på campus.

I samband med detta kan det också finnas ett värde i ett förtydligande över hur nätbaserat lärande kan beskrivas. Allen och Seaman(2013) presenterar i Tabell 1 ett sätt att se på skillnader i typer av undervisning beroende på mängden material och möten i respektive kurs som distribueras via nätet.

Tabell 1 Nivåer av nätstöd i undervisning

Mängd innehåll som presenteras via nätet	Typ av kurs	Beskrivning
0%	Traditionell	Ingen nätbaserad teknik används, innehåll presenteras i möte med student, skriftligt eller muntligt
1-29%	Nätstödd	Nätbaserade verktyg används till viss del i en kurs där fysiska möten är grunden. Kan använda en lärplattform eller kurshemsida för att distribuera kursplan och uppgifter.
30-79%	Blandad/hybrid	Kurs som blandar fysiska möten och nätbaserat lärande. Påtaglig mängd av innehållet ges över nätet, nätbaserade diskussioner, begränsat antal fysiska möten
80+%	Nätutbildning/Online	Kurs där den absoluta huvudparten av innehåll distribueras och möten sker över nätet. Vanligtvis inga fysiska möten.

(Allen & Seaman, 2013, s.7) Egen översättning

I detta examensarbete ligger intresset på de tre nedersta undervisningsuppläggen där nätbaserade verktyg används i olika grad.

2.3 Lärplattform som verktyg för lärande i sjuksköterskeutbildning; pedagogisk strategi och digital teknik.

Användande av lärplattform som hjälpmedel och verktyg i högre utbildning har blivit allt vanligare under senare år och har blivit något av en norm för att engagera lärare och studenter (Zanjani, Edwards, Nykvist & Geva, 2016). Med hjälp av olika verktyg bidrar lärplattformen till att distribuera material och stoff för kunskapsutveckling, men även till att utveckla förmågor som kritiskt förhållningssätt och högre grader av lärande. Däremot är det inte förekomsten av lärplattformen i sig som leder till ett ökat lärande. Zanjani m.fl. lyfter istället aspekter som lärarens pedagogiska val och vanor, aktiva medverkan samt utformning av uppgifter som det som bidrar till studenternas möjlighet att dra nytta av lärplattformen som stöd för lärandet.

Pullen (2015) pekar på att även om en lärplattform finns hos olika lärosäten med ett syfte att underlätta lärande och undervisning och skapa ett socialt, kollaborativt lärande så är det ändå i slutändan den enskilde läraren som styr vilka funktioner som kommer att användas. Det är inte ovanligt att trots att lärplattformen innehåller olika typer av verktyg så begränsas användandet till att ge länkar till kursmaterial, videor samt ett diskussionsforum där användandet inte sällan är begränsat till att information ges.

Inställning till IKT-verktyg och onlinelärande hos rektorer och administratörer i organisationen har stor effekt för hur lärplattformen introduceras och underhålls. Attityden till lärplattformen funktion och värde kommer även det enligt Pullen (2015) att få inverkan på hur den används av lärare i sin undervisning.

Vasant och Mehta(2015) visar i en studie omfattande lärare och studenter att ca 47% av undersökningsgruppen bedömer att de använder sin lärplattform i hög grad och resterande 53% i en mer moderat omfattning. I princip hela gruppen (99%) anger att de använder lärplattformen utanför campus. Användandet fokuserar i huvudsak på uppgifter online (93%), bedömningar och utvärderingar (60%), frågebanks/quiz (79%) och diskussionsforum(50%). Bloggar, RSS-feeds och inbäddade videos eller ljudinspelningar används i påtagligt mindre omfattning. Parallellt med användande av lärplattformen visade det sig också att en hög grad (85%) använde egna mobila verktyg i undervisningssituationer. Resultatet visar också att lärare är tveksamma till om användande av lärplattform leder till ett ökat engagemang jämfört med mer traditionell undervisning. En tredjedel svarade ja på det medan 11% var funderingsamma och 6% ansåg att så inte var fallet. När man däremot ställde frågan om ett förbättrat resultat var 74% positiva och 23% svarade att det kanske var så. Endast 3 % var direkt negativa till någon förbättring i resultat. Resultatet baserar sig på enkäter till 18 lärare och nästan 150 studenter. Hur positiva och negativa svar fördelade sig mellan lärare och studenter framgår inte.

Att hur lärplattformen väljs och införs i organisationen kommer att få viktiga effekter har delvis presenterats tidigare i texten. Jones (2009) visar på olika förutsättningar och problem när en infrastruktur¹ som lärplattformen kan betraktas som ska införas i en organisation som stöd för undervisning och lärande. Det kan gälla både vid det initiala införandet men även när det är aktuellt att byta från en lärplattform till en annan. Vikten av samverkan mellan olika grupper som på olika sätt berörs av lärplattformen, t.ex. administratörer, IT- personal, lärare och studenter, är avgörande för hur den kommer att tas emot och användas. I samband med det är det också av vikt att se över hur lärplattformen kan komma att användas parallellt med andra digitala verktyg som finns tillgängliga utanför plattformen. Det kan vara t.ex. Facebook och Twitter, verktyg som i sig inte är skapade för lärande men som ändå har visat sig på olika sätt bli användbara för utbildningen.

Mitchell m.fl. (2016) redovisar ett två år långt projekt där nio lärare i sjuksköterskeutbildning på olika nivåer gjort en uppföljning av erfarenheter från arbete med studenternas lärande med stöd av en lärplattform. En utgångspunkt i projektet var att utveckla en pedagogik som bidrog till nya sätt att tänka och lära. De baserar sig på en mångårig intern och extern kritik mot vårdutbildning som varande alltför innehållsbaserad och traditionell och med för lite utrymme för kritiskt tänkande och reflektion som kan leda till faktisk utveckling. De lyfter bl.a. vikten av att använda nätbaserade mötesrum i form av chat, diskussionsforum e dyl. för möjlighet att gemensamt utveckla språk,

¹ Begreppet infrastruktur utvecklas i kapitel 3.

begrepp och kunskaper på ett sätt som kan leda till faktisk utveckling i tänkande och lärande. Ytterligare en faktor som beskrivs som grundläggande för hur lärplattformen utvecklades och användes var en medveten och övergripande gemensam pedagogisk syn på hur verktyget skulle användas för att bli en del av den lärande miljön. De redovisar i sitt utfall hur lärplattformen när det användes på ett kreativt sätt för diskussion med hög studentaktivitet och inflytande fick en betydande roll för studenternas lärande och utveckling av kritisk reflektion.

3 Teoretiskt perspektiv

Lärplattform som företeelse i utbildning och lärande beskrivs i litteratur utifrån olika perspektiv och på olika teoretiska nivåer. Den kan t.ex. beskrivas som ett hjälpmedel på en mer konkret nivå men också som en mer genomgripande struktur som ger effekter på flera plan och på flera sätt än det rent konkreta t.ex. värderingar och uppfattningar.

Då denna studie har högskolelärares attityder till och användande av lärplattform som digitalt verktyg i utbildningen i fokus behövs en teoretisk grund som ger stöd för mer än det rent konkreta.

Som teoretiskt perspektiv används Guribyes (2005, 2015) teori om infrastruktur för lärande. Guribyes (2005) syfte för den avhandling som ligger till grund för detta arbetes teoretiska perspektiv var att undersöka hur informations- och kommunikationsteknologi introducerades och påverkade lärande praktiker samt hur samspelet mellan lärpraktik och infrastruktur visade sig.

I samhället förekommer infrastrukturer av olika slag, mer eller mindre synligt och påtagligt. Vanligt i medvetandet är fysiska infrastrukturer som vägar och transportmöjligheter och olika slags kommunikationsnät. I nuläget blir även digitala kommunikationsvägar alltmer vanliga. De senare har utvecklats explosionsartat och Guribye (2005) uttrycker att samhället kan beskrivas som ett nätverkssamhälle med tanke på den höga grad av sammankopplingar som utvecklas och förekommer. En infrastruktur kan alltså ses som olika former av nödvändiga stödjande strukturer och mekanismer som gör samverkan och samexistens i samhället mer tillgängligt.

Guribye (2005) uttrycker t.ex. internet som en storskalig infrastruktur som i hög grad förändrar möjligheter till kunskapsutbyte och överföring i samhället som stort. Detta medför också ett behov av förändring av utbildnings- och forskningskulturer och de vedertagna arbetsätt som utvecklats historiskt.

Genom infrastrukturperspektivet ger ett alternativ till ett mer verktygsorienterat perspektiv på lärplattformen då infrastrukturperspektivet också ger en möjlighet att se samband mellan hur olika delars användning och funktion kommer att påverka varandra. Det ger teoretisk grund både för en övergripande beskrivning av vad lärplattformen som infrastruktur kan få för effekter men också för en mer konkret syn på lärandet i förhållande till användande av lärplattform. Ytterligare en anledning är det pedagogiska perspektiv som Guribye anlägger med fokus på pedagogisk teoribildning som främjar det ömsesidiga och livslånga lärandet i sociala sammanhang genom t.ex. kollaborativt lärande.

3.1 Lärplattformen som infrastruktur

Som tidigare beskrivits i bakgrunden är de lärplattformar som används i utbildning i dag en nätbaserad kursmiljö där lärare och studenter på olika sätt kommunicerar och arbetar med kursinnehåll. Guribye (2005) diskuterar i förhållande till det att det är vanligt förekommande att sådana hjälpmedel som lärplattformen utgör kan betraktas som en medierande artefakt. Värdet i att betrakta lärplattformen på det sättet är att det ger möjlighet att fånga både de materiella och symboliska värdena i ett tekniskt hjälpmedel samt hur det kan påverka de förändringar i lärande praktiker som införande av informations- och kommunikationsteknik innebär.

Men Guribye (2005) tar steget längre och vill beskriva teknologin som medierar lärande som en del av en infrastruktur för lärande. Tanken med det är att ge en möjlighet att belysa hur det som beskrivits som verktyg och artefakter i ett bredare perspektiv relaterar till och är invävd i sociala, institutionella och infrastrukturella sammanhang. Vanligtvis är infrastruktur ansett som underliggande, någon form av grundläggande ramverk eller någon som när det väl är installerat fungerar i princip osynligt i bakgrunden utan att det reflekteras så mycket om dess existens. Guribye diskuterar dock att en infrastruktur behöver analyseras och betraktas mer nyanserat än så. Med stöd av Star och Ruhleder (1996, i Guribye, 2005) lyfter Guribye den komplexitet som en infrastruktur har. Som exempel behöver en infrastruktur ses i förhållande till hur den vävts in i sitt sammanhang, den finns där för användning när den behövs och blir en del av ett vad en grupp med samma sammanhang behöver lära. En del av att få tillträde till gruppen kan vara att lära sig hantera och förstå infrastrukturen. Infrastrukturen knyter också an till andra angränsande infrastrukturer vilket ger ett påverkansflöde och sist men inte minst, även om infrastrukturen i vardagen kan uttryckas vara osynlig så blir det påtagligt synlig när den av någon anledning inte fungerar. Som sådan kan lärplattformen enligt Guribye (2005, 2015) betraktas som en infrastruktur för lärande.

En infrastruktur, i detta fall lärplattformen, är uppbyggd av artefakter och verktyg. Artefakter beskriver Guribye (2005) som något som skapats av människan för att på något sätt vara till nytta i olika sammanhang. En underkategori till artefakt är verktyg. Artefakter kan vara både materiella men också ha en ideal funktion genom att artefakten kan ha en särskild mening och ett värde.

Som ett exempel kan man ta en bloggfunktion som artefakt/verktyg i en lärplattform som där kommer att sammankopplas med de värden och inställningar som finns hos både samhället och individen när det gäller blogg och dess betydelse. Guribye uttrycker med stöd av Lave och Wenger (1991, i Guribye, 2005) att användandet av artefakter är ett sätt att skapa gemensamma sociala praktiker: "Understanding the technology of practice is more than learning to use tools, it is a way to connect with the history of the practice and to participate more directly in its cultural life" (Guribye, 2005 sid. 30).

Artefakter påverkar genom mediering de aktiviteter som uppstår genom användandet av dem. Ett exempel på det är språket som artefakt/ verktyg. Genom hur språket används och utvecklas påverkas tänkande och attityder. Artefakten kan därigenom både skapa utveckling men även hinder för hur artefakten, och därigenom infrastrukturen, kommer att användas.

3.2 Lärplattformen som infrastruktur för lärande.

I sin avhandling presenterar Guribye(2005) begreppet *infrastruktur för lärande* som en grund för analys. Utgångspunkten för det är att visa på det samspel och de kopplingar som behöver finnas mellan infrastrukturen, dess artefakter och verktyg samt dess teknologiska, institutionella och sociala sammanhang. Guribye gör en åtskillnad mellan en arbetsorienterad (work- oriented) infrastruktur och en infrastruktur för lärande. Han lyfter problematiken med att en infrastruktur inte nödvändigtvis har konstruerats av sina huvudsakliga användare utan i stället i samspel mellan andra aktörer, som administratörer, tekniker etc. vilket får varierande konsekvenser. Det kan t.ex. påverka det samband som behöver finnas mellan organisationens lärande praktiker och dess förekommande infrastrukturer, i detta fall lärplattformen.

Ett område som Guribye (2005) lyfter är vem som skapar infrastrukturen. När det gäller arbetsorienterade infrastrukturer är de inte sällan skapade i samspel, eller av, de som ska använda den i sitt arbete. När det kommer till en infrastruktur för lärande menar Guribye att det inte alls behöver vara så att den är skapad av sina användare, snarare är de en samling av verktyg som är designade av olika aktörer och sedan tillsammans bildar en infrastuktur. Det kan t.ex. vara e-mailsystem eller andra kommunikationssystem, webbaserade simuleringar och spel, verktyg för samarbete via nätet och diskussionsforum. Gemensamt har se som syfte att stödja, organisera och bedriva lärande aktiviteter genom att vara sammankopplade inom sitt teknologiska och icke-teknologiska sammanhang. Infrastukturen för lärande blir en sådan i relation till den lärande praktiken.

Guribye (2005) uttrycker att den förändrade struktur som samhället har idag medför att lärandet och hur detta organiseras behöver ses över och utvecklas. Informationsamhället skapar ett behov för individen att vara öppen för ett livslångt lärande, vilket innebär mer än separata utbildningsinslag i arbetslivet eller formell utbildning. Istället innebär det att fortlöpande anpassa sig till nya förutsättningar och lära i olika situationer. Guribye menar att det leder till att fokus förändras från isolerade utbildningsinstatser till individens eget ansvar att ta vara på de lärandesituationer som uppstår. Lärandet ligger inte kopplat till separata utbildningsanordnare utan finns i det dagliga livet.

Studier av teknikmedierat lärande ur ett sociokulturellt perspektiv medför enligt Guribye (2005) att tekniken kan ses som en medierande artefakt. Det kan tydliggöras genom att beskriva lärplattformen som en stödjande struktur för lärandet. Lärplattformen som infrastruktur bestående av en mängd artefakter och verktyg som är sammankopplade på olika sätt ska i sig mediera lärande enligt Guribye (2005). Men han lyfter även att det inte är en självklarhet att utfallet blir sådant.

Ytterligare ett sätt att se på en infrastruktur för lärande är som en normativ konstruktion, en samling verktyg och resurser som är nödvändiga som stöd för att kunna bedriva utbildning och skapa möjligheter för lärande. Även Guribye lyfter att ett ökat bruk av digitala nätverk inte med någon självklarhet ett ökat eller förbättrat lärande på samma sätt som beskrivits tidigare i bakgrunden.

En grundläggande pedagogisk värdering och ställningstaganden i Guribyes (2005) teori är att lärande är socialt konstruerat och uppstår i samspel med andra och med den praktik man lär om. Teorier om lärande, pedagogiska modeller och användande av teknik är centralt. Ett exempel som Guribye lyfter är det kollaborativa lärandet. Övergripande beskrivet innebär det att människor lär sig tillsammans i

en situation men mer specifikt kan det ses som ett socialt fenomen som lägger tyngdpunkt på att skapa gemensam kunskap genom interaktion. Genom att sätta fokus just på att människor lär bäst genom interaktion och samarbete så kan det också ge implikationer för pedagogiska val.

Att använda digital teknik som hjälpmedel i undervisning och lärande praktiker menar Guribye (2005) har en tendens att diskuteras på två sätt, med fokus på tekniken eller med fokus på pedagogiken och lärandet. Det finns på det sättet en inbyggd motsättning mellan dessa två fokus och de betraktas som om de vore skilda från varandra i två motpoler. Ett alternativ sätt att beskriva hur teknik och pedagogik är sammankopplade i en infrastruktur för lärande kan vara att istället betrakta det utifrån två metaforer. Den första beskrivs som *förvärvande verktyg* (tools for acquisition) som har som syfte att distribuera information och innehåll. Den andra metaforen beskrivs som *deltagande verktyg* (tools for participation) och syftar till att vara kommunikationsverktyg på ett mer samverkande sätt. Det kan vara digitala mötesplatser för diskussioner, gemensamma digitala simuleringar etc. Sådana verktyg i en lärande praktik är ofta designade för att utveckla lärandet i någon form av riktning. Detta kan göras dels redan i själva designfasen genom hur verktyget är uppbyggt men det kan också skapas genom de riktlinjer och mål som skapas för det specifika mötet.

Det Guribye (2005) lyfter genom dessa två metaforer är att tekniken och pedagogiken inte är skilda företeelser utan att det finns en pedagogisk grund i hur infrastrukturens olika verktyg är designade, vilka olika läroaktiviteter de passar för. Men det finns också en annan sida och det är hur pedagogiska teorier och val av strategier kommer att leda till val av verktyg och hur den lärande praktiken formas av de som använder verktygen. På det sättet så kommer pedagogiska och tekniska värderingar och normer gemensamt influera lärandet via infrastrukturen.

4 Metod

Undersökningen planerades med tanke att få svar på syftet, att beskriva lärares attityder och användande av lärplattform som stöd för studenternas lärande. Den genomfördes med en kombinerad metod (Cohen, Manion & Morriison, 2011) via dels en enkät till samtliga lärare, sammanlagt ca 90- 95 personer, som undervisade i sjuksköterskeutbildningen på grundnivå på de tre aktuella skolorna, dels 6 intervjuer fördelade på skola A och B.

Syftet med att kombinera två datainsamlingsmetoder utgår dels från de metodval som gjordes i projektet Nudel (Lundin m.fl. 2011) men tar också stöd i det Cohen m.fl. (2011) tar upp om värdet med att kombinera metoder för att öka säkerheten i data och möjliggöra en mer total bild av det undersökta än vad som kan göras med en enskild metod. Johnson, Onwuegbuzie och Turner (2007) och Feilser (2009) presenterar kombinerade/mixade metoder som ett tredje forskningsparadigm parallellt med kvalitativ och kvantitativ forskning, ett paradigm som växt fram ur de två andra paradigmen och de erfarenheter som dragits där.

Johnson m.fl. (2007) gör också ett försök till definition av *mixed research* baserat på en datainsamling och analys av 19 definitioner från olika forskningsprojekt utförda med mixade metoder där teman som vad, hur och varför olika aspekter i forskningen har kombinerats ligger till grund:

Mixed methods research is the type of research in which a researcher or a team of researchers combines elements of qualitative and quantitative research approaches (e.g. , use of qualitative and quantitative viewpoints, data collection, analysis, inference techniques) for the broad purposes of breadth and depth of understanding and corroboration. (Johnson m.fl. 2007, sid. 123)

Att kombinera metoder skulle vara ett sätt att öka validiteten i ett arbete lyfter Johnson m.fl.(2007) i sin genomgång men menar alltså också att mixade metoder även syftar till att fördjupa och vidga datainsamling och analys och på det sättet få en tydligare bild av det undersökta problemet.

Valet att kombinera metoder baserar sig också en vilja att inte behöva välja vare sig det kvantitativa perspektivet eller det kvalitativa utan att som Feilser (2009) också ger stöd för, använda metoder som man anser på bästa sätt, kombinerat eller enskilt, ger en möjlighet att undersöka de forskningsfrågor som är aktuella.

I föreliggande arbete utgår också metodvalet från de metoder, enkät och intervju, som användes i projektet Nudel (Lundin m.fl. 2011) som varit i utgångspunkt i arbetsprocessen.

4.1 Enkätstudie

Enkätinstrumentet som användes hade sitt ursprung i den enkät som användes i projektet Nudel (Lundin m.fl., 2011) och användes med tillstånd av projektansvariga. Ursprungsenkäten innehöll fem frågekategorier; A. demografisk och kontextuell information. B. Användande av e-mail, C. Användande av lärplattform, D. Kunskap om och användande av andra IKT-verktyg, E. Attityder till användande av IKT i högre utbildning. (Nordström m.fl., 2011, Ekman m.fl., 2011)

En bearbetning för att rikta ursprungsenkätens frågor mot användande av lärplattform med tanke på denna studies syfte genomfördes. Det innebar att bl.a. frågor i kategorin B som riktade sig mot e-postanvändning togs bort. Även frågor inom kategori A som kombinerat med varandra, (t.ex. kön och födelseår) skulle kunna röja svarandes identitet togs bort med tanke på den mindre urvalsgruppen.

Tillägg gjordes i viss grad under de frågor som berörde lärplattform och användning av denna t.ex vad gällde olika verktyg och funktioner i infrastrukturen för att få ett bredare utbud av svar och önskemål i förhållande till just attityd och användande av lärplattform.

Därefter konstruerade en webbenkät via verktyget *Webbenkäter* (www.webbenkater.com) med hjälp av en gratislicens som kunde erhållas via det studentkonto som fanns hos Göteborgs Universitet. Enkäten skrevs ut i pdf-format och lästes igenom. Efter några smärre justeringar i ordval startades en provenkät vars länk skickades ut till tre personer för att kontrollera hur enkäten fungerade och uppfattades. Efter ytterligare några justeringar av ordval fastställdes enkäten.

4.1.1. Urval och datainsamling

Som undersökningsgrupp valdes lärare som arbetar med grundutbildning till sjuksköterska vid tre svenska högskolor. Samtliga tre skolor bedriver sjuksköterskeutbildning på helfart, programmet omfattar 180 hp och innefattar både teoretiska och verksamhetsförlagda delar. Samtliga skolor ger en utbildning som leder fram både till legitimation som sjuksköterska och till en kandidatexamen inom vårdvetenskap/omvårdnad. Olika lärplattform används av de tre skolorna men då de individuella lärplattformarna i sig inte var föremål för undersökning så har inte fokus lagts på likheter och skillnader mellan de tre systemen.

Skola A är en större högskola med två campus, undervisningen bedrivs till hälften som reguljär utbildning och till hälften som nätbaserad utbildning. Studentantalet totalt är ca 16 000 och mer än 11 000 studenter läser nätbaserat. Studierna bedrivs på tre akademier där sjuksköterskeprogrammet tillhör en akademi tillsammans med andra utbildningar inom hälsa och samhälle. Skola A har under lång tid arbetat målinriktat med att utveckla användande av digitala hjälpmedel i sina program och kurser. Under senare år har man arbetat för att utveckla reguljära och nätbaserade utbildningar tillsammans så att skillnaden däremellan minskar. Till följd av det så finns det en utvecklad och omfattande IT-support för studenter och lärare. Sjuksköterskeprogrammet (reguljär och distans) ges på helfart och omfattar 180 hp. Sjuksköterskeprogrammet vid skola A har erhållit en kvalitetsmärkning (Excellence Associates in Quality) till följd av ett systematiskt arbete med kvalitet och utveckling av nätbaserat lärande. Högskolan använder sig sedan länge av en lärplattform som grundläggande del av undervisningen tillsammans med andra elektroniska verktyg.

Skola B är en mindre enskild högskola som drivs av en stiftelse. Utbildningen bedrivs med en internationell profil. Studentantalet totalt är ca 700. Programmet bedrivs via reguljär campusutbildning där lärarkåren (adjunkter, lektorer och doktorander) som arbetar i grundutbildningen är ca 25-30 personer. Totalt arbetar ca 45 personer på olika sätt med utbildningen på grund och avancerad nivå. IT-support för lärare och studenter finns och är under utveckling. Lärplattform har använts sedan ett antal år tillbaka i samtliga kurser som en grund för utbildningen. Under senare år har högskolan satsat på en ökad användning av elektroniska hjälpmedel i undervisningen och på att utveckla användandet av lärplattformen. Detta har skett genom kurser och genom att i lärargruppen utse enskilda personer som stöd för kollegial utveckling.

Skola C är en större högskola med ca 14 000 studenter, utbildningen bedrivs på i huvudsak 2 campus. Skolan är organiserad i fyra akademier där sjuksköterskeprogrammet tillhör en akademi tillsammans med andra utbildningar inom vård, hälsa och välfärd. Sjuksköterskeprogrammet är det största programmet på högskolan och bedrivs på tre campus samt som distansprogram mot ytterligare en studieort. Högskolan som sådan bedriver huvudsakligen campusutbildning med mindre inslag av nätbaserade kurser. IT-support för lärare och studenter finns men inte i någon större omfattning och är inte heller under tydlig utveckling.

Någon detaljerad beskrivning av lärarkåren på respektive akademi i förhållande till examensarbetets undersökningsgrupp har inte gjorts vad avser ålder och anställningstid. På samtliga tre ingående skolor består den undervisande personalen av i huvudsak lektorer och adjunkter. Andra

anställningsförhållanden är professor, doktorand och klinisk adjunkt, den senare med tjänstgöring baserad i de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen.

Tillstånd för genomförande erhöles genom telefon- och mailkontakt med ansvariga på respektive skola. Enkäten distribuerades tillsammans med det informationsbrev som också varit underlag för godkännande för studien (bil.1) till kontaktpersonerna på respektive skola som i sin tur mailade ut det till de lärare som arbetade med sjuksköterskeutbildning på grundnivå. Efter ca en vecka skickades en påminnelse och efter ytterligare en till två veckor en andra påminnelse.

Enkäten gick ut till ca 110 lärare fördelat på de tre skolorna. Ett bortfall fanns i form av lärare som var tjänstlediga eller frånvarande av annan anledning, inte arbetade med grundutbildning för närvarande etc. En beräkning av bortfall baserat på svarsmail om frånvaro m.m. landar runt 20 lärare totalt varför den slutliga populationen beräknas till ca 90 lärare. En svarsfrekvens på 56 svar ger en procent på ca 62 % vilket får anses vara ett acceptabelt resultat.

4.1.2 Bearbetning och analys

Enkätsvaren sammanställdes genom automatiska funktioner i enkätverktyget. Detta innebar en enklare sammanställning av vissa frågor med fördelning och procentsatser. På frågor med flervalsalternativ angavs medelvärde och standardavvikelse.

Enkätsvaren fördes också över som excellfil och sorterades på olika sätt beroende på fråga. Exempel på sortering för att se mönster var t.ex. fördelning på skolor, ålder, tjänsteform samt frågor om användning av verktyg samt önskemål om funktioner.

Någon mer omfattande statistisk bearbetning genomfördes inte.

4.2 Intervjustudie

Sju intervjuer genomfördes initialt, tre på skola A och fyra på skola B. Intervjuer genomfördes av etiska skäl inte på skola C av anledningar som redovisas under avsnitt 5.3 Forskningsetiska ställningstaganden.

På grund av att en intervju inte spelades in korrekt så uteslöts den från materialet då enbart en del av intervjun hördes. Intervjuerna utfördes utifrån ett kvalitativt perspektiv och hade som syfte att lyfta fram lärares attityder till lärplattformen samt deras erfarenheter och åsikter om användandet av densamma. Intervjuerna syftade också till att fördjupa några specifika områden från enkätstudien om specifika verktyg i lärplattformen samt upplevelsen av kompetens relaterat till kompetens i kollegiet.

Genom intervjuerna var förhoppningen att kunna få en mer mångfacetterad och djupare bild av det som efterfrågats i enkäterna. Ytterligare en anledning till att genomföra intervjuerna var för att

kunna se hur resultatet från intervjuerna överensstämde med de resultat som framkom i projektet Nudel (Lundin m.fl., 2011) när det gäller just användande av lärplattform.

En intervjuguide (bil. 2) med öppna frågor konstruerades som grund för intervjun så att de skulle ge utrymme för intervjupersonernas eget berättande. Exempel på utgångsfrågor var:

- Vad är din uppfattning om lärplattform som hjälpmedel för lärande i din undervisning?
- Fördelar och nackdelar med att använda den lärplattform du har tillgång till?
- Vilka funktioner använder du huvudsakligen i lärplattformen?
- Hur tycker du att lärplattformen ger stöd till studentens lärande?

Utifrån de resultat i form av svar och kommentarer som visade sig i enkäten formulerades också ett par frågor om användande av diskussionsforum samt upplevelse av egen kompetens i förhållande till generell kompetens i kollegiet.

4.2.1 Urval

Urvalet utgick från de som erhöll enkäten då dessa också i informationsbrevet fick en förfrågan om de ville delta i en intervju. På skola A tog tre personer kontakt och var positiva till intervju i samband med att enkäten skickats ut. På skola B behövdes hjälp från en kontaktperson som efterfrågade intresse och därefter gav namn på fyra personer som kontaktades för intervju. Om dessa sju personer hade svarat på enkäten efterfrågades inte men uppfattningen vid de senare frågorna som var kopplade till resultat från enkäten så visade sig samtliga intervjuade känna till enkätens innehåll.

Personerna som intervjuades hade samtliga mer än 2, 5 års erfarenhet av att arbeta med högskoleutbildning och lärplattform. Två hade erfarenhet av mer än en lärplattform som lärare och 3 uttryckte att de förutom den lärplattform de använt som lärare hade de också erfarenhet av samma eller annan lärplattform som student.

4.2.2 Genomförande

Intervjuerna genomfördes på olika sätt beroende på praktiska förutsättningar. Intervjuer med respondenter på skola A genomfördes via Sunets nätbaserade konferenssystem Adobe Connect efter önskemål från intervjupersonerna och spelades in via Connects inspelningsfunktion med tal och bild. På skola B genomfördes två av intervjuerna som telefonintervjuer på grund av problem med tågtrafiken. Intervjuerna spelades in med hjälp av applikationen TapeACall och enbart ljudinspelning förekom. Övriga två intervjuer genomfördes via fysiska möten på skola B och spelades även de in med hjälp av ljudinspelare på mobiltelefon. Intervjuerna utfördes under veckorna 19 (skola A) och 22 – 23 (skola B).

Då en av intervjuerna inspelad med TapeA Call visade sig bara innehålla knappt halva intervjutiden uteslöts den intervjun från analysen och ingår inte i resultatet.

Samtliga intervjuer omfattade ca 35- 45 minuter vardera och föregicks av ett kort samtal om undersökningens syfte, hur intervjumaterialet skulle hanteras samt intervjupersonens rättighet att

avsluta intervjun när så önskades etc. Samtliga intervjupersoner hade fått frågemallen innan intervjun

Efter intervjuerna transkriberades inspelningarna så snart som det var möjligt och utskriften lyssnades av mot inspelningen upprepat antal gånger dels för att säkerställa att de överensstämde men också för att ge en tydlig bild av intervjun och svaren som helhet.

4.2.3 Analys

Analysen av intervjuerna utgick från den modell för kvalitativ innehållsanalys som Graneheim och Lundman (2004) beskriver och som också överensstämmer med kvalitativa analysmodeller beskrivna i Cohen m.fl (2011). Kortfattat beskrivet innebär det att utifrån den transkriberade intervjutexten, som utgör analysenhet, väljs de delar ut som på något sätt innehåller mening i förhållande till syftet, s.k meningsbärande enheter. Dessa enheter kondenseras därefter till mer abstrakta textenheter där det är viktigt att meningen i förhållande till syftet fortfarande framgår. I steg 3 omvandlas dessa abstraherade meningsbärande enheter till koder som med några korta ord beskriver det viktiga innehållet i respektive meningsenhet. Koderna i sin tur sammanfogas till eventuella subteman och teman beroende på det innehåll som meningsenheterna har i förhållande till syftet.

Dessa steg följdes i analysprocessen och resulterade i fyra teman som på skilda sätt beskriver attityder till och användande av lärplattformen som stöd för studentens lärande.

4.3 Forskningsetiska ställningstaganden

Både i enkät – och intervjustudien har de etiska krav som ställs på forskning vilken involverar individer beaktats. Vetenskapsrådets (www.vr.se) anvisningar och riktlinjer om informerat samtycke, konfidentialitet och användande av forskningsresultat har följts på det sätt som beskrivits i genomförandet.

När det gäller enkätstudien rensades t.ex. frågan om kön bort med anledning av att det i den mindre undersökningsgrupp som användes och fördelat på skolor hade det kunna vara möjligt att identifiera vissa svar relaterat till person. Då t.ex. kön, titel och exakt ålder och relaterat till respektive skola inte ansågs viktigt för studiens resultat i förhållande till kravet på anonymitet i enkätstudien gjordes inga sådana jämförelser. Inte heller har exakt ålder och tjänstebefattning efterfrågats i intervjustudierna. Därför redovisas inte heller vilka intervjuer som är gjorda på vilken skola.

Med anledning av egen anställning på skola C och att jag där också arbetar med stöd åt kollegor avseende arbete med bl.a. lärplattform avstod jag från att göra intervjuer där då jag blev ett helt annorlunda förhållande som intervjuare där. Det skulle ha varit svårt både för mig att vara så objektivt som möjligt men framförallt hade det kunnat uppstå underliga situationer i förhållande till kollegor som skulle ha intervjuats. Det hade också riskerat att bli felaktiga tolkningar på intervjusvar eftersom jag där har en helt annan insikt om förhållanden än på skola A och B.

5 Resultat

I detta avsnitt presenteras först resultatet från enkätstudien och därefter resultatet från intervjustudien. En sammanfattning av resultaten från de båda insamlingsmetoderna avslutar avsnittet.

5.1 Enkätundersökning- Attityder till och användande av lärplattform.

Resultatredovisningen presenteras enligt de frågegrupper enkäten bestod av. Analys och kommentarer presenteras i anslutning till respektive frågegrupp.

5.1.1. Fråga 1- 5 Information om lärargruppen.

Födelseåren för de 56 respondenterna fördelade sig relativt jämt med en variationsbredd mellan *före 1959* och *1983*. Före 1959 gällde för 12 st., mellan 1960 och 1969 var födelseår för 25 st. och mellan 1970 och 1983 var 18 st.

Ser man till de olika skolorna så stämde utfallet med en större mellangrupp och en övre och undre grupp som var lite mindre bra för skola B och C medan skola A hade en fördelning där den deltagande lärargruppen i högre grad tillhörde gruppen mellan 1970 och 1983.

När det gällde vilken högskola man arbetade på så blev utfallet att nästan 52% (29 personer) arbetade på skola C, ca 27 % (15 personer) på skola A och drygt 21% (12 personer) arbetade på skola B. Detta överensstämmer också i huvudsak med storleken på lärargruppen som arbetar med sjuksköterskeutbildning på grundnivå på respektive skola även om exakt siffra för respektive skola inte har gått att få fram.

Tabell 2 Fråga 3 Redovisning av antal deltagare fördelat på skola

Antal deltagare: 56

Skola A: 15 (26.8%)

Skola B: 12 (21.4%)

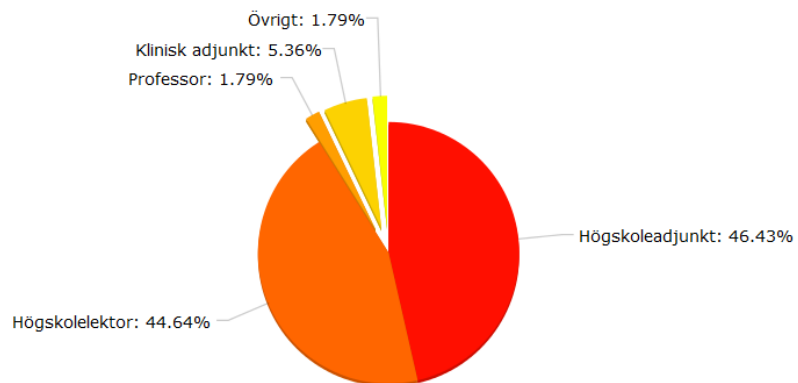
Skola C: 29 (51.8%)

Fråga 4 berörde vilken anställning respondenten hade. Resultatet innehöll enligt Figur 1 två huvudsakliga grupper fördelat på 26 st. högskoleadjunkter (46 %) och 25 st. högskolelektorer (47%). Detta får anses motsvara en relativt normal fördelning i förhållande till de skolor som ingår.

Fördelat på de olika skolorna såg bilden lite annorlunda ut och det skiljde sig mellan skolorna. Undersökningsgruppen från skola A hade en något högre grad lektorer än adjunkter som hade svarat, 9 respektive 7, skola B däremot hade en påtagligt högre grad lektorer som svarat, 7 lektorer, i förhållande till 4 adjunkter. Skola C å sin sida hade en kraftig övervikt av adjunkter i förhållande till lektorer som hade svarat, 15 adjunkter i förhållande till 9 lektorer. De kliniska adjunkterna var

representerade på skola B (1) respektive skola C (2). Om detta också överensstämmer med hur lärargrupperna ser ut på respektive skola går inte att tydligt svara på då det inte gått att få fram tydliga uppgifter om vilka som arbetar på grundutbildning respektive avancerad nivå.

Antal deltagare: 56

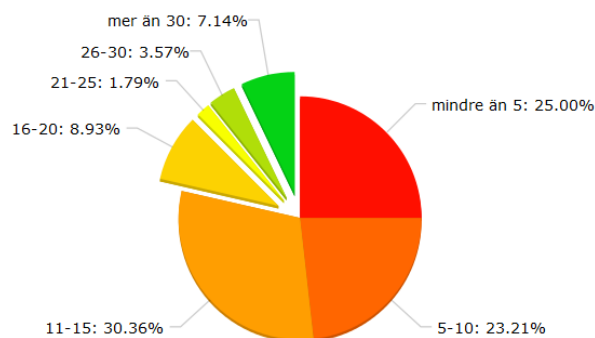

Figur 1 Fråga 4 Anställningsformer för respondenter

Fråga 5 berörde en uppskattning av hur många år respondenterna hade arbetat med högre utbildning. Svaren fördelade sig på fyra relativt jämnstora grupper enligt Figur 2. En fjärdedel av respondenterna hade arbetat kortare tid än 5 år, en knapp fjärdedel 5-10 år samt en dryg fjärdedel 11-15 år. Den fjärde gruppen bestod av lärarpersonal som hade arbetat från 16 år till mer än 30 år där 16-20 år respektive mer än 30 år var övervägande inom gruppen.

Vid fördelning på de separata skolorna visade sig ungefär samma bild som för det totala materialet, d.v.s. att det som svarade på enkäten i huvudsak var de som hade arbetat upp till 15 år.

Antal deltagare: 56

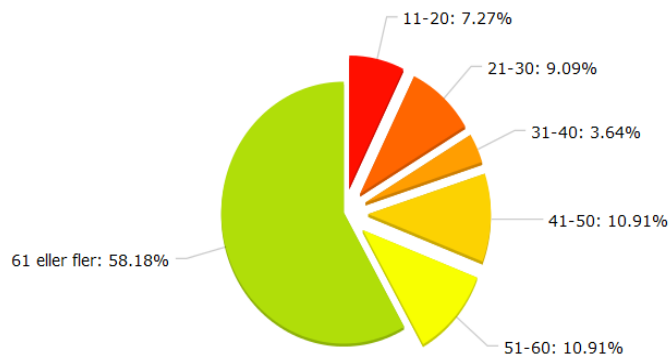

Figur 2 Fråga 5 Anställningstidens längd

5.1.2. Fråga 6- 9 Information om den aktuella kursen

Fråga 6 berörde hur många studenter som gick i den aktuella kurs som respondenterna hade utgått ifrån vid sina svar. Resultatet visar att svaren baserar sig på relativt stora kurser, nästan 80 % av kurserna bestod av mer än 40 studenter med den absolut största gruppen för kurser med mer än 60 studenter. Någon tydlig skillnad mellan de olika skolorna fanns inte.

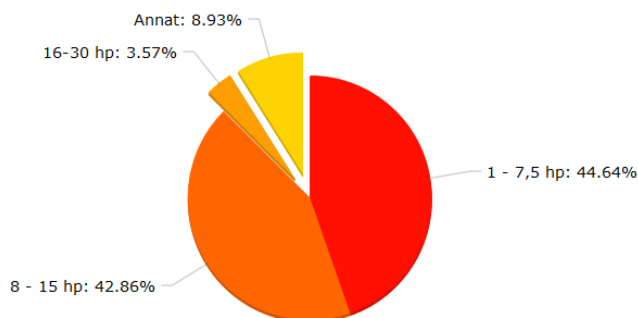
Antal deltagare: 55

Figur 3 Fråga 6 Antal kursdeltagare i respondentens senaste kurs

Fråga 7 redovisar kursens omfattning i högskolepoäng. De övervägande omfattningarna på kurs är upp till en halv termin eller kortare, nästan hälften av lärarna hämtade sina erfarenheter om lärplattform från en kurs som omfattade upp till 7.5 hp och ungefär lika många hade arbetat i en kurs omfattande 7, 5- 15 hp. Endast en liten del av respondenterna utgår i sina svar från kurser med större omfattning än 15 hp. I fritextsvaren gavs exempel på omfattning på 9 respektive 180 hp eller att man hade haft flera kurser samtidigt med varierande poängantal t.ex. 7.5 och 15 hp.

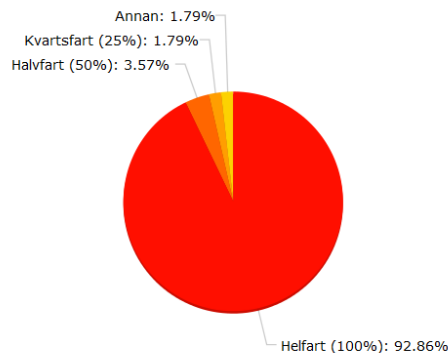
Antal deltagare: 56

Figur 4 Fråga 7 Den senaste kursens omfattning i högskolepoäng

Fråga 8 om kursens studietakt visar att en absolut majoritet av kurserna ges på helfart vilket också stämmer bra med de beskrivningar som finns av sjuksköterskeutbildningen på grundnivå. De övriga studietakter som finns representerade motsvarar kurser som läses på halv- eller kvartsfart parallellt med annan delfartskurs.

Antal deltagare: 56

Figur 5 Fråga 8 Den aktuella kursens studietakt

Fråga 9 handlade om vilken roll respondenten hade i den aktuella kursen. Huvudsakligen hade lärarna som framgår av Tabell 3 svarat på enkäten i en roll som kursansvarig vilket också kombinerades med att ha undervisning av olika slag samt att t.ex. vara examinator. Även rollen som seminarieledare fanns med i fritextsvaren.

Tabell 3 Fråga 9 Respondentens roll i den aktuella kursen

Antal deltagare: 56

- 33 (58.9%): Kursansvarig,
- 20 (35.7%): Lärare utan kursansvar
- 13 (23.2%): Föreläsare
- 10 (17.9%): Handledare
- 21 (37.5%): Examinator
- 2 (3.6%): Annat

5.1.3. Fråga 10- 14 : Lärarens användning av lärplattformen i samband med den senast genomförda kursen

Fråga 10 tog upp vilka funktioner i lärplattformen som använts under den senast avslutade kursen. De klart mest framträdande funktionerna (ca 90 %) är att publicera kursinformation i form av schema m.m. samt kursmaterial som t.ex. studiehandledningar, studiematerial och inspelningar. Vanligt om man ser till svarssammansättningen i Tabell 4 var också att lägga ut inlämningsuppgifter samt att använda diskussionsforum (ca 80 %). Utvärderingar, andra tester och plagiatkontroll förekom men varierade mellan olika skolor, sannolikt beroende på de verktyg som finns i respektive lärplattform.

När det gäller funktioner som wikis och blogg så framgår i Tabell 4 att man antingen valt att inte använda dessa (drygt 60 %) eller att man inte kände till funktionen (ca 30 %). Dessa fördelade sig jämt över skolorna.

När det gäller mål- och framstegsfunktionen som verktyg i lärplattformen så har enligt Tabell 4 endast ca 25 % använt denna. Detta motsvarar dock en mycket hög grad av svarande från en och

samma skola och kan förklaras med att denna funktion inte finns, eller benämns på det sättet, på de andra skolorna.

Här finns en viss skillnad mellan skolor sannolikt beroende på att de olika LMS som används har olika funktioner mer eller mindre tydligt.

Tabell 4 Fråga 10 Funktioner i lärplattformen som använts under senaste kursen

Antal deltagare: 55

	Ja många gånger (1)		Ja, enstaka gånger (2)		Nej, har valt att inte använda det (3)		Nej, känner inte till funktionen (4)		Vet ej (5)		Ø	±
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%		
Publicerade resurser som schema...	38x	69,09	12x	21,82	4x	7,27	1x	1,82	-	-	1,42	0,71
Plagiatkontroll (t.ex Urkund)	21x	39,62	6x	11,32	22x	41,51	2x	3,77	2x	3,77	2,21	1,13
Projektgrupper/Uppsatshandledn...	23x	47,92	9x	18,75	12x	25,00	3x	6,25	1x	2,08	1,96	1,09
Mål- och framstegsfunktionen	9x	17,65	4x	7,84	15x	29,41	17x	33,33	6x	11,76	3,14	1,27
Utvärderingar/tester/enkäter	16x	31,37	10x	19,61	17x	33,33	5x	9,80	3x	5,88	2,39	1,20
Inlämningsuppgifter	35x	67,31	9x	17,31	8x	15,38	-	-	-	-	1,48	0,75
Publicerade undervisningsmateri...	45x	81,82	7x	12,73	3x	5,45	-	-	-	-	1,24	0,54
Diskussionsforum	26x	47,27	16x	29,09	13x	23,64	-	-	-	-	1,76	0,82
Wikis för gemensamt skrivande	1x	1,96	1x	1,96	33x	64,71	15x	29,41	1x	1,96	3,27	0,63
Bloggfunktion	1x	1,92	-	-	33x	63,46	17x	32,69	1x	1,92	3,33	0,62

Fråga 11 berörde vem som hade gjort arbetet med att skapa och forma den kursplats man hade i lärplattformen.

Arbetet med att administrera och genomföra undervisningssituationer med hjälp av lärplattformen gjordes i huvudsak (84%) av den enskilda läraren. Andra alternativ var att den som var kursansvarig gjorde jobbet, att man fick hjälp av kursansvarig eller gjorde det tillsammans med en kollega. Inte i något fall gjordes arbetet med stöd av IT- support e. dyl.

Fråga 12 tog upp på vilka sätt respondenterna under den senaste kursen kommunicerade med studenterna. De olika alternativen som framgår i Tabell 5 var via diskussionsforum, via meddelanden och via meddelanden som e-post från lärplattformen. Svaren visade att drygt 40 % använde samtliga de tre kommunikationskanalerna ofta och 20-30 % använde det vid enstaka tillfällen. En liten skillnad kunde ses mellan meddelande och meddelande via e-post mellan skolorna sannolikt beroende på den lärplattform man använde. Anmärkningsvärt var dock att 25-30 % av lärarna på samtliga tre skolor hade valt att inte använda lärplattformen som en väg att kommunicera med studenterna.

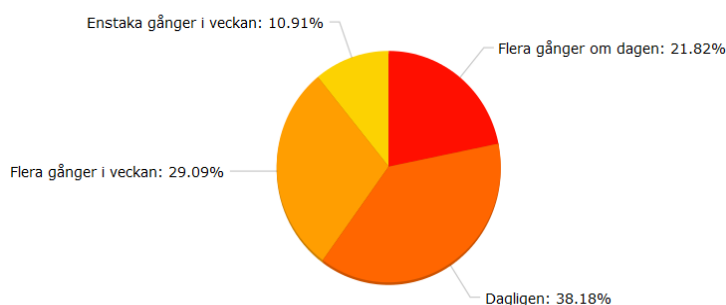
Tabell 5 Fråga 12 Digitala kommunikationsvägar med studenter under den senaste kursen

Antal deltagare: 55

	Ja, många gånger (1)		Ja, enstaka gånger (2)		Nej, har valt att inte använda det (3)		Nej, känner inte till funktionen (4)		Vet ej (5)		Ø	±
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%		
Kommunicerade via diskussionsfo...	23x	42,59	17x	31,48	14x	25,93	-	-	-	-	1,83	0,82
Kommunicerade via meddelande...	23x	43,40	16x	30,19	13x	24,53	-	-	1x	1,89	1,87	0,92
Skickade meddelanen som e-post...	25x	46,30	12x	22,22	16x	29,63	-	-	1x	1,85	1,89	0,96

Fråga 13 efterfrågade hur ofta respondenten uppskattade att de var inne i lärplattformen. I Figur 6 framgår att ca 60 % av svaren anger att man är inne på lärplattformen dagligen eller flera gånger om dagen. Resterande 40 % anger att man loggar in flera (29 %) eller enstaka (11%) gånger i veckan.

Antal deltagare: 55

Figur 6 Fråga 13 Lärares uppfattning om frekvens på användande av lärplattform

Fråga 14 gav möjlighet till egna svar om användandet av lärplattformen. Vid en genomgång kunde ett antal grupper av svar med olika inriktning ses. Sammanlagt gavs 14 frisvar. Numret efter respektive citat hänvisar till enkätnumret.

Det som var vanligast återkommande var en kritisk syn på den lärplattform man använde. Det kunde handla om att lärplattformen upplevdes omodern, användaovänlig och krångligt, både från lärares och studenters sida. Det kunde t.ex. uttryckas så här: "Lärplattformen är i relation till samtiden bedrövtligt omodern, även om det kommer nya uppdateringar och funktioner, Systemet är onödigt krångligt och många kollegor har stora problem att använda den." (e20)

Ett annat exempel på åsikt som visar på att även om man tycker att lärplattformen fungerar men att man saknar något är: "Vår plattform är platt i något avseende. Den fungerar, men är inte särdeles användarvänlig i någon större utsträckning." (e38)

Men det kunde också vara en kritisk syn på det man använde i dag i förhållande till tidigare erfarenheter av att använda andra lärplattformar: "Har tidigare använt X1 och har nu brottats med X2 som jag tycker är mycket klumpig och inte särskilt interaktivt eller användavänligt verktyg. Saknar många funktioner."(e5) eller "Gillar den inte alls, i jämförelse med andra lärosäten ett trubbigt verktyg."(e7)

En annan grupp av frisvar var mer riktade mot konkreta problem med användandet och uttrycker inte kritik mot lärplattformen i sin helhet. Det kunde vara t.ex. någon funktion som tidigare fungerat men som nu krånglade och där man inte kunde få hjälp från supporten: "X, sist krånglade skapa grupper-funktionen så inte ens ansvarig på (skola, IT) förstod vad som hände" (e28) eller att man gjort ett försök med ett verktyg i lärplattformen som man inte fått att fungera som man önskat: "Slutade använda wiki pga at det inte fanns möjlighet till support när det uppstod problem och att det ex inte gick att flera studenter skrev samtidigt i ett dokument. Därför användes google docs som är mer användarvänligt."(e3)

Det kunde också röra att man rent allmänt upplevde att man behövde lära sig mer om lärplattformen: "Behöver mer kunskap och eller hjälp med att utveckla plattformen."(e12)

Svaren kunde också belysa att utbildningen förutsättningar kunde skapa problem med användandet. Det kunde t.ex. vara att de olika delar som sjuksköterskeutbildningen innehåller ger olika förutsättningar: "Studenter som är på VFU läser oftare sina mail än går in via X, därför använder jag mig mer av mailen under en VFU-kurs än under en läskurs." (e37)

Det kunde också gälla den roll och de arbetsuppgifter man själv hade och hur dessa passade ihop med användande av lärplattformen. Det ger en bild av att lärplattformen användas på olika sätt och i olika grad beroende på den individuella lärarens arbetsuppgifter och ansvarsområden:

I rollen som examinator har jag ingen anledning att vare sig arbeta med att aktivera funktioner eller att nyttja dem- svarsalternativen ovan speglar inte det men svaret "har valt att inte använda den" motsvarar hellre att jag inte haft anledning att använda det. (e31)

Det fanns också tecken på att det kunde uppstå problem på grund av att de system som användes inte gick att få att samverka på enkla sätt. Ett exempel var hur lärplattformen och det vanliga mailsystemet fungerade tillsammans:

X har ingen bra mailklient och därför brukar jag endast gå in i X för att få åtkomst till de studenter som jag för tillfället behöver och maila till mig själv för att sedan administrera mailen från Outlook. Det är irriterande att mailadresserna inte stämmer utan jag måste gå in och lägga in semikolon efter varje mailadress" (e37)

Men det fanns också frisvar som visade på en positiv syn på lärplattformen: "Ett mycket bra hjälpmedel." (e10)

5.1.4. Fråga 15-16 : Lärarens önskemål avseende användande av lärplattformen i samband med undervisning

Fråga 15 efterfrågade vilka funktioner läraren skulle önska fanns tillgängliga som hjälp för att skapa lärande-situationer i sin undervisning eller vid utformandet av utbildningsmaterial. Frågan har besvarats av 52 personer vilket innebär ett litet bortfall på denna fråga.

Det vanligaste önskemålet enligt svarssammanställningen i Tabell 6 var inspelningsmöjligheter där 80 % svarade att det skulle vara bra och nästan 10 % svarade kanske men utan att riktigt kunna bedöma nyttan. Andra funktioner som också stod högt på önskelistan var möjligheten till nätbaserade möten och en pollfunktion, d.v.s. möjlighet att digitalt ställa korta snabba frågor t.ex. under en lektion där dryga 90 % var tyckte det skulle vara bra (72 %) och bra men hade svårt att bedöma nyttan (19 %).

Chattforum för kontakt i realtid var också något som man kunde se nyttan av även om en del (33 %) som var positiva hade svårt att bedöma nyttan.

Ett verktyg som det rådde delade meningar om var möjligheten till sociala nätverkskontakter där endast 22 % tyckte det skulle vara bra och 30% svarade ja men hade svårt att se nyttan. När det gällde det verktyget svarade 44 % att det fanns funktioner utanför lärplattformen. Den funktionen var den enda som gav en hög svarsfrekvens på att det fanns funktioner utan för lärplattformen trots att både video och foto också borde vara vanliga funktioner i medvetandet.

Svarsalternativet "vet ej" användes inte i någon större utsträckning förutom på den sista delfrågan om övrigt där det fanns möjlighet att ge egna förslag där dryga 68 % ansåg sig inte ha några förslag till funktioner som kunde stärka lärandet eller undervisningen.

Tabell 6 Fråga 15 Funktioner i lärplattformen som respondenter skulle önska fanns tillgängliga

Antal deltagare: 52

	Ja, det vore bra (1)		Kanske, kan inte bedöma nyttan (2)		Nej, det finns verktyg utanför lärplattformen (3)		Vet ej (4)		Ø	±
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%		
Chattforum för kontakt i realtid	22x	43,14	17x	33,33	7x	13,73	5x	9,80	1,90	0,98
Möjlighet till nätbaserade möten ...	35x	68,63	9x	17,65	7x	13,73	-	-	1,45	0,73
Möjlighet till sociala nätverkskon...	11x	22,00	15x	30,00	22x	44,00	2x	4,00	2,30	0,86
Inspelningsmöjligheter, video	41x	80,39	5x	9,80	4x	7,84	1x	1,96	1,31	0,71
Fototjänser för arbete med bilder	25x	50,00	12x	24,00	7x	14,00	6x	12,00	1,88	1,06
Korta frågor (s.k Poll) för snabba ...	37x	72,55	10x	19,61	2x	3,92	2x	3,92	1,39	0,75
Övrigt, ge exempel nedan	7x	21,88	3x	9,38	-	-	22x	68,75	3,16	1,30

I fråga 16 hade lärarna möjlighet att ge egna exempel på funktioner de saknar i den lärplattform de använder.

En grupp av önskemål handlar om rent konkreta önskemål som skulle underlätta det egna dagliga arbetet med lärplattformen. Det kan vara att t.ex. kunna ta reda på hur lärplattformens verktyg och material visas för studenterna samt hur de används av studenten: "Att kunna gå in som en riktigt student så att jag kan se allt som studenterna ser och även kunna agera som student." (e11) eller att enklare få reda på när något händer på lärplattformen som kan kräva en insats: "I diskussionsforum på X skulle jag önska få notiser om något läggs upp där," (e28). Det kunde också handla om hur läraren själv önskade funktioner som skulle underlätta produktion av undervisningsmaterial: "Redigering, produktion av eget material" (e32)

Önskemål kan också vara riktade mot på vilka sätt lärplattformen samverkar med andra digitala system som används och hur det påverkar det dagliga arbetet: "Att mailklienten är kopplad till lärplattformen för att slippa logga in på flera ställen." (e37)

Det fanns också önskemål som tydde på att lärplattformen kunde uppfattas som omodern och att den inte riktigt följer med i utvecklingen i samhället när det gäller t.ex. mobila digitala verktyg: "En modern app till mobilen som inte bara är en förenklad vy av webbsida, där alla funktioner från webbversionen finns"(5) men även i förhållande till lärplattformen i sin helhet: "En modern meddelandefunktion, gränssnittet borde vara anpassat till internet ." (e5)

I frågan uttrycktes också en hel del önskemål och exempel på funktioner som skulle behöva utvecklas inom lärplattformen för att ge nya arbetssätt och undervisningsmöjligheter dels mer övergripande på organisatorisk nivå: "möjlighet att göra publika kurser (MOOC)"(e5), men också på kursnivå i arbetet med studenternas lärande, individuellt men också för att öka graden av samarbete och kollaborativt lärande: "Gruppinlämning med kamratbedömning, Inlämningar individuellt/grupp/annat med annotation/kommentering av andras texter i själva dokumentet." (e20). Inom den gruppen av svar fanns också exempel på att de verktyg som lärplattformen erbjuder inte fungerar på ett tillfredställande sätt i undervisningen: "Att studenterna inte kan arbeta i samma dokument..däruv söker de sig till Facebook och google docs ect."(e4).

I gruppen avseende arbetssätt och undervisningsmöjligheter fanns också förslag som riktade sig mot tester och examinationer och hur dessa skulle kunna utvecklas inom lärplattformen. Dels kunde det handla om studenternas möjligheter att testa sig själva: "Enklare sätt att göra självtestfrågor"(e5) men också hur examinationer skulle kunna utvecklas digitalt på ett säkert sätt: "Säkra digitala tentor som låser datorn för övriga program" (e45). Förslagen kunde också handla om hur man som lärare enklare skulle kunna administrera och bedöma tester och tentor, för egen del men eventuellt också för självtester för studenterna: " Skapa rättningsmall till tester" (e20)

En grupp av förslag var riktade mot hur plattformen borde kunna användas även under utbildningens verksamhetsförlagda delar. Huvudsakligen riktade dessa sig mot möjligheten att administrera och utvärdera studenternas verksamhetsförlagda utbildning genom lärplattformen: "Utvärderingar och närvaro under vfu samt bedömningsunderlag". (e12).

Bland förslaget fanns också exempel på att man hade erfarenheter från andra lärplattformar som man saknade: och att både studenter och lärare såg funktioner utanför lärplattformen som mer

användbara: "Nätbaserade möten (Adobe) finns redan, Facebookgrupper startas av studenterna, inspelning finns till viss del" (e29)

5.1.5. Fråga 17- 18: Uppfattning om hur lärplattformen kan användas för att skapa lärandesituationer

Fråga 17 tar upp lärarens uppfattning om hur lärplattformen kan användas för att skapa lärandesituationer. Sammantaget ligger svaren i huvudsak på svarsalternativ 1-3 vilket innebär att man instämmer, instämmer delvis men också att man varken instämmer eller tar avstånd från frågans påståenden. Frågan har besvarats av 52 personer vilket innebär att ett visst bortfall uppstått på denna fråga.

Mer än 80 % av svaren ger en bild av att man som lärare upplever att den tid som används för att kommunicera med studenter via lärplattformen är väl eller delvis väl använd.

När det gäller hur lärplattformen underlättar det egna arbetet genom en ökad möjlighet och flexibilitet i tid och rum så går meningarna isär vilket ses i Tabell 7. Nästan hälften instämmer helt eller delvis medan nästan en tredjedel tar helt avstånd från det påståendet. Det kan vara tanken om att kommunicera med studenter på kvällar och helger som ger utfallet med tanke på ett frisvar.

Avseende attityden till hur användandet av lärplattformen har utvecklat och förbättrat de egna arbetsmetoderna och pedagogiken så instämmer hälften helt (17 %) och ca 37 % delvis. Däremot är det också en tveksamhet hos en påtagligt stor grupp som svarar "varken eller" (ca 25 %) eller tar delvis avstånd (9%) och helt avstånd (ca 5 %). Sammantaget ger det en bild av att även om hälften är i någon grad positiva till den effekt lärplattformen har på arbetsmetoder och pedagogik så är också lika många tveksamma eller mer eller mindre negativa till hur lärplattformen kan användas som pedagogiska verktyg.

Ett ställningstagande berörde hur lärarens ansåg att användande av lärplattformen för kommunikation och undervisning har en positiv effekt på studenters lärande. Där ansåg drygt hälften att det stämde helt (26 %) eller delvis (30 %). Nästan en fjärdedel av svaren tycker att det är varken eller (17 %) eller tar delvis avstånd (11%). Det som är mer anmärkningsvärt är att 13 % anger att de inte vet vilket kan tyda på att det är en fråga som man inte reflekterat över.

När det gäller hur lärplattformen underlättar kollegialt samarbete kring studenternas lärande så instämmer även där drygt hälften helt (23 %) eller delvis (30 %). En relativt stor grupp (38 %) anser att det är varken eller och en liten del tar avstånd eller vet ej vilket framgår i Tabell 7.

En grupp på ca 44 % anser till viss del att lärplattformen bidrar till möjligheten att tillsammans med kollegor hitta nya pedagogiska arbetssätt för att stimulera studenternas lärande. Endast 9 personer (17%) instämmer helt. Fler än de som instämmer helt, 12 personer (23%) menar att lärplattformen varken eller inverkar och några vet ej.

Påståendet om att lärplattformen är uppbyggd på ett sätt som ger stöd för att bedriva det man ser som god undervisning är det påstående där flest är tveksamma. Nästan en femtedel av de svarande (19%) anger att de delvis tar avstånd från det påståendet och mer än 9% tillsammans tar helt avstånd eller vet ej. Den största gruppen, 38%, är ändå de som instämmer delvis och tillsammans med de dryga 11 % som svarar att de instämmer helt ger det en bild av att lärplattformen ses som ett hjälpmedel för undervisningen men att det finns utrymme för utveckling och förbättring med tanke på den egna undervisningen.

Tabell 7- Fråga 17 uppfattning om hur lärplattformen kan användas för att skapa lärandesituationer

Antal deltagare: 52

	Instämmer helt (1)		Instämmer delvis (2)		Varken eller (3)		Tar delvis avstånd (4)		Tar helt avstånd (5)		Vet ej (6)		Ø	±
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%		
Jag upplever att den tid jag anvä...	24x	46,15	19x	36,54	5x	9,62	4x	7,69	-	-	-	-	1,79	0,91
Lärplattformen underlättar mitt a...	15x	28,85	11x	21,15	6x	11,54	4x	7,69	15x	28,85	1x	1,92	2,92	1,68
Att använda lärplattformen har ut...	9x	17,65	19x	37,25	13x	25,49	5x	9,80	3x	5,88	2x	3,92	2,61	1,28
Jag anser att användande av lärpl...	14x	26,92	16x	30,77	9x	17,31	6x	11,54	-	-	7x	13,46	2,67	1,63
Lärplattformen underlättar kolleg...	12x	23,08	16x	30,77	20x	38,46	1x	1,92	2x	3,85	1x	1,92	2,38	1,11
Lärplattformen bidrar till att jag ...	9x	17,31	23x	44,23	12x	23,08	3x	5,77	1x	1,92	4x	7,69	2,54	1,34
Lärplattformen är uppbyggd på e...	6x	11,54	20x	38,46	11x	21,15	10x	19,23	3x	5,77	2x	3,85	2,81	1,27

Fråga 18 innefattar egna frisvar om hur lärplattformen kan användas i anslutning till fråga 17.

Där kan man framförallt se uttryck för att svaren är beroende av vilken lärplattform man använder och baserat på tidigare erfarenheter, t.ex. : "Mina negativa kommentarer gäller användandet av lärplattformen X. Om jag använde X1 skulle jag kunna svara Instämmer helt på allt!" (e5)

Det finns också åsikter som är kopplade till lärplattformen på ett mer allmänt plan. Önskemålet finns om att det skulle fungera bättre men inte i förhållande till någon annan plattform utan mer i förhållande till om den inte fanns att tillgå alls: "Lärplattformen hjälper på flera vis, men en bättre lärplattform skulle kunna hjälpa till så mycket bättre. Jag kan bara instämma/delvis/inte utifrån lärplattform eller INGEN lärplattform. Men tyvärr lämnar den mycket att önska." (e20)

En annan grupp av frisvar ger en bild av vikten av det kollegiala samarbetet för att lärplattformen ska användas på ett sätt som ger ett ökat lärande: "Det kollegiala arbetet kan tveklöst utvecklas." (e10). Åsikter finns också om vilka attityder hos kollegor som finns när det gäller arbete med lärplattformen och dess värde för studenternas lärande: "Problemet som jag ser det är att en del av de kollegor jag samarbetar med inte vill lära sig utan endast ser nackdelarna med lärplattformen. Det gör att det blir svårt att utveckla och se vad för funktioner som skulle ha ett relevant pedagogiskt inslag i undervisningen som dessutom skulle kunna stödja studenternas lärandeprocess." (e11)

Det kan också röra administrativa och organisatoriska problem som den tidsåtgång man har för utveckling och vilken syn på användande av digitala hjälpmedel som råder inom organisationen:

Att använda sig av LMS förutsätter att tid ges för att utveckla nya idéer och sätta sig in i funktioner och dess olika användningsområden. Detta finns inte idag i den utsträckning som skulle behövas. Tron att det inte kräver tid är arbeta med t.ex. distanskurser är fel. (e27)

Digitala hjälpmedel har som en funktion att de ska kunna ge en större flexibilitet i tid och rum. Detta uttrycks som positivt för studenter men i frisvaren ges också uttryck för att denna flexibilitet inte alltid är önskvärd för läraren: "Jag skulle aldrig kommunicera med mina studenter på helger eller sena kvällar". (e30)

Tekniska problem av olika slag är en annan del dels allmänt: "Mycket tekniskt strul. Studenterna har inte nödvändig utrustning, uppkoppling och dugliga mikrofoner och kameror." (e13) men också kopplat till verktyg i lärplattformen som skapar problem och osäkerhet: Inlämningsverktyget krånglar av och till, vilket medför mkt frustrationer! (e4).

En viktig aspekt som kommer fram i de öppna svaren är känslan av avstånd som digitala verktyg kan ge i och med att lärande möten sker på andra sätt än de lärare kan vara vana vid. Det kan skapa en osäkerhet om effekterna av de undervisningsinsatser läraren gör och vilka effekter de får för studenten:

Jag känner mig alltför långt bort från varje student. Är inte säker på att den feedback jag ger i skrift når fram. Skulle hellre vilja ge feedback på inlämningsuppgifter via ngn sorts inspelningsinstrument, eller helst boka korta tider med varje student för ett ordentligt möte, om än virtuellt. (e37)

Ytterligare ett svar som är viktigt att ta fasta på är upplevelsen av den egna kompetensen och det stöd man får från organisationen: "Svårt att svara på vissa frågor då jag har för dålig kompetens och skolan för dålig support på detta." (e46)

5.1.6. Fråga 19 - Uppfattning om egen pedagogisk digital kompetens

Fråga 19 avsåg att ge läraren en möjlighet att skatta sig egen kompetens i att använda lärplattformen i förhållande till dina kollegors kompetens.

Genomsnittet på svaren hamnar både sammantaget och för respektive skola på runt 3, 5 vilket innebär att man anser sig ha någonstans mellan ungefär samma till något högre kompetens än sina kollegor. I de siffrorna kan man ändå se en skillnad mellan skolorna. Skola A som är den skola som har mest utvecklat användande av digital undervisning ligger på ett genomsnitt av 3.58 men med en tyngdpunkt på 3-4 med något enstaka värde på 5. Däremot har ingen från skola C svarat med en 2:a

men en person har angett att de har mycket lägre kompetens (1) än sina kollegor . Tre personer har inte besvarat frågan.

Skola B är den skola av de tre som har en kortare historia med undervisning med hjälp av en lärplattform men som under det senaste läsåret har satsat på en utveckling av digitala verktyg i undervisningen. De har ett genomsnitt på 3.41 m också de med en tyngdpunkt på 3-4 och med någon enstaka 5.a. Ingen har valt värde 2 eller 1.

Skola C som också de haft en längre historia med digitala hjälpmedel i undervisning, framförallt på distanskurser, men där det inte har skett en målinriktad utveckling under senare år får ett genomsnitt på 3.57 d.v.s. nästan samma som skola A. Det finns en liten skillnad i spridning, det är fler som anger att de har hög kompetens (5) i förhållande till sina kollegor men också nästan lika många som anger att de har något lägre kompetens (2). Sammantaget är dessa skillnader för små för att i kombination med bortfallet kunna leda till några slutsatser.

Tabell 8 Fråga 19 Uppfattning om egen pedagogiska digital kompetens.

Antal deltagare: 52

	Mycket lägre kompetens än mina kollegor (1)		Något lägre kompetens än mina kollegor (2)		Ungefär samma kompetens som genomsnittet (3)		Något högre kompetens än mina kollegor (4)		Hög kompetens i förhållande till mina kollegor (5)		Ø	±
	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%	Σ	%		
Jag uppfattar att jag har	1x	1,92	4x	7,69	25x	48,08	12x	23,08	10x	19,23	3,50	0,96

5.2 Intervjuundersökning- Attityder till och användande av lärplattform

Generellt för samtliga teman är att de lärare som intervjuats har en gedigen erfarenhet av att arbeta med minst en lärplattform i olika roller, både som lärare och student. Det framkommer också att lärplattform är en företeelse som har funnits länge i verksamheterna och som ses som en självklar del av arbetet. Det beskrivs olika styrkor, svagheter och förutsättningar både för sig själv och för studenterna och deras lärande. Det uttrycks också generellt en inställning till att lärplattformen är något som behövs och där det finns behov av att öka och utveckla användandet. Ett exempel på ett sådant ställningstagande är: "vi har alltid haft lärplattform att arbeta med.. däremot har användandet ökat dramatiskt på de 20 åren och det är ju för att det är på det sättet man kommunicerar med studenter idag" (IP4)

Resultatet från intervjuerna presenteras nedan i fyra olika teman som beskriver lärplattformen som administrativt hjälpmedel, pedagogiskt verktyg, som en företeelse som kan skapa irritation och som medel för egen och andras utveckling.

5.2.1 Lärplattformen som administrativt hjälpmedel

Genomgående i intervjuerna framkommer att det finns en organisatorisk och administrativ koppling mellan kurs och lärplattform som läraren inte kan påverka. Lärarens uppdrag är att hantera en kursplats i den lärplattform som finns på respektive skola. Däremot har den enskilda läraren frihet i hur kursplatsen ska användas vilket också kan variera beroende på aktuell kurs, dess utformning, längd och lärarens förmåga. För att undvika alltför stor variation mellan kurser finns det på de skolor som ingår i studien någon form av gemensam mall som grund för utformning. Hur denna mall används varierar. Det kan t.ex. uttryckas så här:

vi har inget val, vi är tvungna.. det är mycket olika, vi försöker ha en mall men det är väldigt individuellt hur kunnig du är.. vi har det som ett krav.. det är upp till läraren att bestämma vad som ska läggas upp men däremot är det obligatoriskt att kursen ligger i XX, om inte läraren vill använda kursplatsen så kan hen låta bli men man måste som kursansvarig lägga upp kursen.. (IP4)

Återkommande i intervjuerna berörs lärplattformen som ett hjälpmedel för att administrera kurser på olika sätt. Det administreras kursmaterial, länkas till scheman, genomförs utvärderingar m.m. som är kopplade till den specifika kursen. Lärplattformens verktyg används på olika sätt för att underlätta både för lärare att sprida information och kursmaterial men också som ett hjälpmedel för studenterna att få tillgång till det material som behövs i kursen. Det kan t.ex. beskrivas så här:

vi har ju alla våra kurser ligger i XX som vi använder.. vi öppnar kursrummen där terminen före.. så snabbt vi bara kan terminen före.. och där ligger ju kursplan och sånt så att studenterna kan gå in i förväg och hämta kursplan och liknande då.
(IP1)

Det är också återkommande i intervjuerna att lärare använder lärplattformen i hög grad även om det också kan bero både på den funktion man har och delvis på kursens innehåll och utformning. Kurser med inslag av VFU beskrivs i vissa intervjuer som mindre omfattande när det gäller hur lärplattformen används och då med anledningen att den inte är ett självklart hjälpmedel för studenterna under deras placeringar. Däremot leder en funktion som kursledare till att lärplattformen ingår som en del av det dagliga arbetet: "Ja när man är kursansvarig i synnerhet så måste man vara inne där varje dag". (IP1)

Det uttrycks också att det genom den struktur som kursen har så kan t.ex. den tidsmässiga planeringen i en kurs tydliggöras vilket underlättar för både lärare och student. Det finns t.ex. möjlighet att i längre kurser inte öppna upp allt material på en gång utan det kan göras i omgångar för att, som man som lärare uttrycker det, underlätta för studenten.

så blir det ju mer ju längre kursen är för det är mer material som ska ut och man öppnar inte alla mappar på en gång och så att det blir ju längre ju fler uppgifter, man ska ju in och hämta material och stänga mappar och så, så ju längre kurs ju mer är man ute. (IP1)

Men det relateras också från lärarhåll till att tydlighet och struktur är ett sätt att skapa trygghet och tillgänglighet för studenten och dennes lärande genom att denne känner igen sig och lätt hittar det material som ska användas. Där kommer också åsikter in om vikten av att de som ingår i en lärargrupp har någon form av enhetlig syn på hur en kursplats ska se ut så att både lärare och studenter känner igen sig.

..en guide, alla lärare ska lägga upp och använda på likartat sätt för som jag förstår gör vissa på ett sätt och andra på ett annat sätt och det blir ganska jobbigt som student.. man går igenom ett antal kurser och det blir som att det ska gå mycket fokus på att lära sig hur man ska hitta informationen. (IP5)

Lärplattformen används i hög grad som en väg att kommunicera med studenterna, dels för att förändringar och besked ska nå dem snabbt, ”fördelen är ju att man kan lägga ut information och så och att studenterna snabbt får veta om det blir ändringar i schema och så..”(IP1), men också för att informationen ska kunna finnas över tid och studenterna ska kunna gå in och hämta den när de behöver samt ha den kvar om man behöver kontrollera tidigare erhållen information.

Intervjupersonerna lyfter också lärplattformen som ett sätt att nå ut med information på ett bättre sätt än om man skulle ge all information muntligt. Det kan gälla vid kursstart då det är mycket information som ska ges och allt är nytt för studenterna. Även den ökande storleken på grupper är en anledning till att lärplattformens verktyg ses som hjälpmedel att administrera kursen på ett effektivare sätt för alla inblandade:

Fördelen är nu när vi har så stora klasser.. att informera till en grupp på 140 personer.. och stå en hel förmiddag och informera.. de kommer inte ihåg hälften.. att gå igenom var man kan hitta saker det spar ju enormt mycket tid..(IP4)

Hur kursernas omfattning och antalet studenter i kursen påverkar arbetet med den digitala kursplatsen råder det till viss del olika meningar om. En lång kurs kan påverka arbetet genom att det blir mer material som ska administreras och en kort kurs ställer enligt svaren till viss del krav på att kursmaterial och information är korrekt från början. Som helhet anser de intervjuade dock att omfattning på kurs och antal studenter egentligen inte gör någon större skillnad när det gäller att använda lärplattformen som administrativt verktyg,

Om man ser på kursuppgifter och sånt så blir det ju mer jobb så klart, det blir ju mer ju fler det är men det här administrativa att stänga och öppna mappar och så det måste man ju göra oavsett antal. (IP1)

Studenternas ålder och tidigare erfarenheter att hantera datorer och att kommunicera digitalt beskrivs i intervjuerna som en faktor som påverkar arbetet med att administrera kursen. Erfarenheten har visat att yngre studenter inte har problem i samma omfattning som äldre studenter. Detta kan skapa problem dels i blandade grupper men ger också olika förutsättningar i olika studentgrupper bl.a. när det gäller det ansvar läraren och skolan förväntas ha:

De yngre har inga problem att kommunicera, de äldre har problem, de vet inte hur de ska göra.. olika studentgrupper .. däremot så har de som är lite äldre, runt 50, har ju väldigt svårt för det här med datorer, har svårt för att hitta osv.” (IP4)

Det uttrycks också administrativa begränsningar i den modell som lärplattformarna i undersökningen har idag med stark koppling till den enstaka kursen. Det medför ibland svårigheter att samarbeta över kursgränser och ut mot andra medverkande. "Samarbete har startat med andra skolor och enheter... då skulle en sådan funktion behövas som ger stöd för olika samverkan..."(IP5)

I någon lärplattform finns det möjlighet att bjuda in handledare eller gäster, i andra inte. Då innebär det att digitala möten t.ex. mellan studenter i liknande kurser på olika nivåer, möten med studenter från andra program eller kanske med yrkesutövare i andra länder inte blir genomförbart inom ramen för lärplattformen. Det som händer då är många, framförallt studenter men även lärare, väljer att gå utanför lärplattformen och använda andra digitala mötesplatser, t.ex. Facebook. Detta ses på olika sätt, någon kan tycka att det är bra för det är ju ändå en funktion som finns och många studenter använder. Andra uttrycker åsikter om att det är negativt att lärplattformen har sådana begränsningar så att delar av utbildningen hamnar utanför.

Ytterligare en funktion som lyfts fram är behovet av att kunna använda mobila hjälpmedel kopplade till lärplattformen baserat på dagens utveckling av digital teknik. Erfarenheten är att en sådan applikation används i hög grad av studenterna och att tillgängligheten och effektiviteten ökar, "...en XX- app.. det är bättre, du kan snabbt nå ut men information och ändringar" (IP4)

5.2.2 Lärplattformen som pedagogiskt verktyg

Lärplattformen lyfts i intervjuerna fram som ett pedagogiskt verktyg på varierande sätt. Det kan vara genom att använda duggor och tester, filmklipp, utblickar, länkar m.m. med tanken att studenten får testa själva och se vad de kan och få variera hur de studerar. Inte alltid är det kopplat direkt till studentens lärande utan ibland mer till att på olika sätt skapa möjligheter för lärandet genom tydlighet, struktur och tillgänglighet. Det är inte alltid tydligt att det relateras till en pedagogisk tanke som anses ge stöd åt lärandet. Det kan uttryckas så här: "Vi har ju lagt upp mycket utbildningsmaterial, mycket filmer och instuderingsfrågor och uppgifter som de kan använda och förbereda sig.. men du tänker pedagogiskt stöd" (IP5)

Upprepat beskrivs det också som en ersättning för andra sätt att sprida information och kunskap, länkar till material och inspelningar som studenten kan återanvända och repetera eller använda hen själv vill och har behov. Mycket är kopplat till möjligheten att länka till material så att studenten även om hen går på en campusutbildning kan komma åt materialet när det är aktuellt och öka tillgängligheten för studenten: "det var ju väldigt bra att kunna se inspelade föreläsningar och slippa åka in det tycker ju studenterna.." (IP1)

En del av studentens lärande är möjligheten att få ta eget ansvar och utveckla sin förmåga att ta ställning till sitt eget kunskapsbehov och söka svar på frågor utan läraren. Det kan vara att ha tillgång till studiematerialet och leta information:

..och så är det ju det här med att man kan ju själv gå tillbaka och titta i studiehandledningen.. det är lätt tillgängligt om man har sorterat in det bra i mappar och så där.. så det tycker jag är bra och ger dem möjligheter. (IP1)

Men det kan också vara baserat på en påtagligt mycket mer genomtänkt pedagogiska strategi där lärplattformens verktyg användas på olika sätt för att ge studenterna en möjlighet att förbereda sig inför ett undervisningstillfälle för att på det sättet komma längre i kunskapsutvecklingen än om man inte förberett sig.

i vår kurs måste de använda den, vi har gjort mer som workshops och seminarier och vi har lagt ut information och guide lines till vad man ska läsa på innan och vad man ska reflektera över för att man ska kunna vara delaktig i workshopen för att jag tänker att man lär sig mer .. (IP5)

Det lyfts också exempel på pedagogiska strategier om hur lärplattformen kan bidra till att utveckla självständiga studenter enligt de krav som finns på högskoleutbildning. Genom de val läraren gör så kan hen påverka studentens möjligheter att söka sin egen kunskap och utvecklas i takt med samhällets och det kommande yrkets krav.

Det är ju så att inom pedagogik och sjuksköterskans arbete att all kunskap är ju förändring och det här gör ju att de blir mer vana att ta reda på saker själv och de blir mer självständiga och studenten måste lära sig att de måste hitta saker själv och var de kan hitta det... jag anser att det är viktigt för deras kommande yrkesroll...För du står ju hela tiden framför nya patienter... nya problem så jag tycker att de är bra att de lär sig så...(IP5)

En aspekt på pedagogiska verktyg som uttrycks återkommande är vikten av möten med studenterna som stöd för deras lärande. "Mötet är viktigt!" (IP5)

Hur möten kan skapas i en lärplattform så att lärandet ges stöd finns det flera exempel på i intervjuerna. Ett exempel är utformningen av personliga meddelanden där man försöker att ge mer personlig anknytning till kommunikationen genom att ha bild på sig själv och om möjligt även studenten. Syftet med detta är att inte bara ha ett namn att kommunicera med utan också en bild.

Ett verktyg som förekommer på alla lärplattformar som ingår i studien är diskussionsforum. Detta verktyg visar sig i intervjuerna användas på varierande sätt som stöd för studenternas lärande och i huvudsak handlar det om ifall det är kommunikation från student till lärare, från lärare till student eller om det är en flervägskommunikation där det finns utrymme för diskussion och reflektion.

Som kommunikationsväg mellan student- lärare kan det användas som en möjlighet för studenterna att ställa frågor och få svar, oftast från läraren. Att ställa frågor och ge svar på det sättet istället för via mail beskrivs i intervjuerna som ett effektivare sätt för läraren att kunna svara på frågor som sannolikt är intressant för flera studenter.

..så används det.. för det är där de lägger sina frågor och vi går in och svarar.. absolut... Jag vet inte om jag kan säga kursinnehåll utan det är mer studiehandledningsinnehållet, man vill ha förklaring på vad det står skrivet där och så.. (IP1)

När det beskrivs som en form av lärar-studentkommunikation handlar det mer om att läraren lägger ut information till studenterna som dessa, om de har behov, kan fråga om. Det kan också användas som en plats för frågor där studenterna kan ges möjlighet att svara varandra och det kan i vissa fall vara en pedagogisk tanke bakom det, att ge studenterna stöd för deras kunskap och att de kan lösa problem på egen hand.

Den tredje varianten är när forumet används som ett pedagogiska verktyg för reflektion och diskussion som inte behöver ske i realtid utan där verktygets utformning medger att studenter diskuterar när de har tid och möjlighet. Det kan ske i seminarieform där studenter diskuterar uppgifter som de lagt upp, i form av uppsatshandledning med handledningsdiskussioner mellan studenter och student och handledare. Det kan också vara i form av granskningsdiskussioner där studenter får riktade uppgifter där de ska kommentera och granska varandras arbeten utifrån förbestämda riktlinjer. Oavsett utformning så är syftet att ge stöd till studentens lärande genom att studenterna ska få möjlighet att samverka med andra studenter och ge återkoppling på varandras arbete. "Men så har jag också använt det till seminarier i uppsatshandledning och då är de duktiga på att använda det." (IP6)

I samband med det uttrycks det också att det kan vara en svårighet att få studenter att våga diskutera och sätta sina åsikter på pränt, det skrivna ordet blir mer påtagligt än de ord som uttrycks under ett seminarium i realtid. Det beskrivs t.ex. så här: "Jag vill ju att det ska bli flervägskommunikation men det är svårt för att studenterna att ta ställning och tycka något i förhållande till en annan person men det är ju det de måste också öva.." (IP6)

Ett problem i samband med diskussioner och reflektionsuppgifter i ett forum som kan ha effekt på studentens lärande är hur läraren väljer att agera i diskussionen. Lärare reflekterar över om det finns en risk att de går in för snabbt och ger en åsikt så diskussionen avstannar för att lärarens svar blir det avgörande.

..och då brukar jag säga att de får svara varandra innan jag svarar så att de är engagerade innan jag kommer in och stänger diskussionen... det är ju inte meningen men det blir ofta så att när läraren kommer in då slutar alla tänka och tänker att så är det. (IP6)

Det som framkommer i analysen visar på att lärplattformens digitala verktyg kräver ett alternativt förhållningssätt hos läraren i jämförelse med en diskussion som genomförs i realtid i det fysiska rummet. Det beskrivs som ett pedagogiskt val att hitta en balans mellan att finnas tillgänglig och synlig och att ta över och bromsa och styra diskussionen. Genom att vara medveten om denna risk beskrivs i intervjuerna hur strategiska val kan påverka diskussionen.

så det gäller att hålla tassarna borta men det är lätt att som lärare att man går in och vill svara.. så det måste man låta bli.. och så måste man också tala om för dem att jag kommer att gå in och svara och jag läser men jag kommer att vänta lite... och ibland ... de vill absolut att man går in och ger något omdöme om det de skriver... så man måste finnas med men inte för mycket. (IP6)

Samtidigt uttrycks det farhågor om att studenterna, eller kanske kollegor, ska uppfatta det som att man smiter från sitt uppdrag om man inte är med i diskussionerna och gör inlägg. Det uttrycks också tankar om att man som lärare måste vara delaktig för att man är den som är pedagogiskt kunnig och eventuellt även är den som har svar på det som diskuteras.

men man måste ju också gå in som lärare och kommentera och vägleda lite för att jag tror att det behövs.. eftersom det är vi som har pedagogiken så att man inte använder dem (diskussionsforumen, förf. anm) bara för att man ska slippa arbeta. ”
(IP5)

Lärande via andra media utanför lärplattformen är en annan aspekt som beskrivs. Det uppfattas ibland som ett problem att studenter, och ibland lärare, använder sociala media utanför lärplattformen. Någon ser positivt på användande av verktyg utanför plattformen i sin undervisning och tycker det är bra med variation medan andra kan uttrycka en oro baserat på eget val att inte delta i dessa aktiviteter utanför lärplattformen. Det kan också skapa en oro att inte veta vad som avhandlas där. Men det uttrycks också farhågor i förhållande till kursinnehåll och det studenterna behöver lära sig när kursen och dess innehåll behandlas utanför de forum som läraren har tillgång till. Det kan uppstå en känsla av att tappa kontroll över kursen. Samtidigt kan det ses som positivt att studenter tar egna initiativ och tar kontroll över sin utbildning. Frågan uppkommer också om varför studenter söker sig utanför utbildningens lärplattform. Funderingar om vad studenterna upplever saknas blir centrala och en anledning som uttrycks är att studenter har behov av egna arbetsytor där de kan samverka utanför lärarens medverkan. Det framkommer också tankar om att det kan bero på att lärplattformen utgår så mycket från utbildningens perspektiv så att studenterna har svårt för att se sin egen plats i den utifrån sina behov?

.. det måste finnas en marginal eller utrymme där det bara är studenternas lärplattform ..det märks att det saknas någonting eftersom de hela tiden hamnar där.. jag tror att lärplattformarna väldigt ensidigt är utformade utifrån läraren.. från högskolan ut.. man har glömt lite andra hållet” (IP6)

Men det finns också en osäkerhet om hur lärplattformen kan vara ett stöd för studenternas lärande. På direkt fråga uttrycks det som svårt att svara på hur lärplattformen ger stöd till studenternas lärande. Man reflekterar i intervjuerna om verktyg som inspelade föreläsningar och diverse praktiskt moment skulle kunna vara sådant som kan bidra med uttrycker också en osäkerhet. Det uttrycks tankar om att det är en fråga som inte reflekterats över eller att den pedagogiska kompetensen kanske inte är det som ligger som grund i det dagliga arbetet. Samtidigt finns en upprepat i flera intervjuer en nyfikenhet om hur man skulle kunna göra för att ge stöd till lärandet och att få veta mer. ”Det vore spännande att få veta hur det kan vara..jag skulle gärna vilja veta.. ha ett svar på det....” (IP1)

Det visar sig också i intervjuerna en medvetenhet om hur digital teknik kan användas för att överbrygga problem som uppstår på grund av avstånd t.ex. i tid och rum, och hur pedagogiska val kan anpassas till vardagspraktik när det gäller t.ex. användande av digital kommunikation där det finns en frånvaro av kroppsspråk i kommunikationen. Trots att det kanske inte anses tillhöra en högskoleutbildning att använda symboler i form av smileys så väljer lärare att göra det i vissa fall för att skapa en alternativ möjlighet till tydlighet i kommunikationen med studenten för att bidra till dennes lärande.

Jag använder smileys... en del tycker det är oproffsigt men jag gör det när jag ska just ta udden av.. det är ju ändå ett sätt som framkommit för att kunna visa vad man tycker så jag ser det inte som oseriöst utan jag ser det som att det förtydligar”(IP6).

5.2.3 Lärplattformen som en ”sten i skon”.

Även om den övergripande åsikten om lärplattform och dess användande i intervjuerna är positivt så finns det också negativa åsikter av olika slag. Det framkommer exempel på att lärplattformen som helhet eller något av verktygen i den inte fungerar. Ett exempel kan vara när det finns ett problem som ligger i själva lärplattformen. Det kan då vara svårt att få det åtgärdat, problemet påtalas men sedan händer ingenting förrän nästa version av lärplattformen installeras. Under tiden måste läraren fortsätta att arbeta med lärplattformen och försöka hitta användbara strategier för att lösa problemet på något sätt. Det skapar en känsla av frustration då man vill göra ett bra jobb men blir upprepat påmind om att bristen i lärplattformen skapar besvärliga situationer. Uttryck för detta återkommer i flera intervjuer och en lärare gör denna liknelse:

I den bästa av världar så stödjer tekniken ..i stället för stälper .. det är lite frustrerande.. och då får man försöka att hitta den bästa strategin just då ..för att hantera det.. för att bli av med stenen i skon så att säga..”(IP3)

Det kan också vara en irriterande känsla av okunnighet inför att man själv inte klarar av att använda den. Det kan vara länge sedan man använde ett verktyg och det tar tid att komma ihåg hur det ska användas. ”Visst är det jobbigt också när det inte funkar.. och så gjorde man det förra året och så ska man göra det igen och så kommer man inte ihåg hur man gjorde och då blir man också frustrerad..” (IP4)

Att det är dåligt med support i förhållande till användandet är en annan orsak till frustration. Även om en supportorganisation finns så är det återkommande i intervjuerna att det finns ett problem med support på just lärplattformen. Det skapar problem att det inte finns tydlighet i vem som ska ge support på lärplattformen och en osäkerhet om var man ska vända sig uppstår när det samtidigt är ett organisatoriskt krav att plattformen ska användas. Om det däremot finns en utvecklad support för lärare och även för studenter så det ansvaret inte i första hand ligger på läraren så uttrycks en lägre grad eller ingen frustration.

När plattformen inte funkar rent praktiskt och det har varit ganska mycket sista halvåret och när man då har förlitat sig på den med duggor och tester som studenterna ska göraoch så helt plötsligt så funkar inte det.. och då tappar man det helt... så man måste kunna förlita sig på systemet.. och det måste man ju kunna..” (IP6)

Det kan också handla om det stöd läraren får från organisationen i form av introduktion och fortbildning avseende lärplattformen. Om det stödet uteblir blir det lärarens ansvar att försöka lära sig själv att hantera arbetsuppgiften på ett adekvat sätt. Det kan också handla om att lärplattformen via uppdateringar förändras och att det är något som skapar irritation och osäkerhet när anledningen kan vara att verktyget är förändrat utan att man haft tid att uppdatera sig.

Alltså när jag började här.. jag har fått lära mig själv det kan jag säga.. men nu har vi haft utbildning men innan dess fick jag lära mig själv och sitta och fnula och fråga kollegor och det är ju inte så himla lätt..(IP4)

Upplevelsen att gemensamma överenskommelser inte följs inom arbetsgruppen är ytterligare en faktor som skapar irritation och tar tid. Detta kan t.ex. gälla när det finns ett gemensamt beslut om att någon form av mall ska följas i uppbygganden av en kursplats och denna överenskommelse inte följs. Det kan innebära irritation dels för det egna arbetet, när samarbete om struktur för en kursplats inte blir effektivt för att olika viljor råder. Effekterna blir en sämre effektivitet och inte sällan en högre tidsåtgång på grund av svårigheter att hitta material m.m. Det kan också handla om vetskapen att olikheterna kommer att skapa problem och irritation hos studenterna vilket kan leda till en känsla av ovilja för att använda lärplattformen

..studenterna blir irriterade när de inte hittar.. det är därför vi har den här mallen men det är ändå vissa som kör sitt eget race och på sitt eget sätt.. man säger att man ska göra på ett sätt men så gör man på sitt eget sätt i alla fall.. (IP4)

5.2.4 Lärplattformen som möjlighet till utveckling av egen och andras kompetens

På olika sätt uttrycks i intervjuerna att användandet av lärplattformen utvecklas tillsammans med kollegor. Det påtalas att i och med den kontinuerliga användningen så får man mer erfarenhet och nya kunskaper. De som kan lite mer får bli stöd för de som är nya eller inte har samma erfarenhet vad gäller användandet av lärplattformen. Ett exempel på hur det beskrivs är: "Alltså.. kan man inte så tar man reda på hur man gör... och så nästa gång så kan man och vi är ganska duktiga på att hjälpa varandra.... (IP5).

Det finns en tydlig och återkommande åsikt om att man gör vad man kan men samtidigt så uttrycks det att lärplattformen skulle kunna användas mer och på andra sätt. Det uttrycks att det finns behov att tänka mer webbaserat bland annat beroende på det ökande antalet studenter som börjar utbildningen. Samtidigt finns det tankar om att användandet inte får ske i motsatsförhållande till de pedagogiska strategierna och även här påtalas behovet av möten med studenterna som en viktig grund. I analysen visar sig i förhållande till det också en risk med att hjälpa lära på egen hand och den baserar sig på att det finns en tendens att hålla sig till det som redan görs och de verktyg i lärplattformen som redan provats. Det riskerar att motverka användandet av nya verktyg eller varierande pedagogiska strategier med de verktyg som används. Det kan beskrivas som att: "de som har svårt.. de gör det de kan och så blir det inte mer..."(IP4).

Den åsikten kopplas också återkommande till en brist på undervisning och stöd från organisationen när det gäller användandet av lärplattformen. Det framkommer flera åsikter om både för- och nackdelar med att lära sig själv och tillsammans med andra. Det lyfts en risk att användandet inte

kommer att bli på en så hög nivå som man själv önskar och som studenterna skulle kunna förvänta sig som stöd för sitt lärande. Det kan beskrivas så här:

ibland kan jag tycka att vi är ju lite självupplärda.. så är jag intresserad och vill göra saker så får jag be ... egentligen skulle jag önska att man kunde få mer undervisning ... man blir lite hobbydatoranvändare .. (IP4)

Det kan också sammanfattas så här: "... för man vet ju inte vad det finns för möjligheter om man inte får lära sig..." (IP5)

Det kollegiala stödet och samarbetet används också i organisationen på ett mer planerat sätt bland annat genom att de som kan mer och är intresserade får en tydlig roll i organisationen att hjälpa andra på olika sätt. Det uttrycks återkommande som positivt för utvecklingen både från de som har fått den rollen som upplever en glädje i att dels ha blivit tillfrågad men också att få möjlighet att ge stöd till kollegor. Det uttrycks också positivt från de som ser att de kommer att kunna få det stödet. Där framkommer också synpunkter om att det är bra för att de lärarna som kan ge det stödet inte bara har teknisk kunskap om lärplattformen utan också har en pedagogisk grund. Det kan uttryckas så här: "som man ska kunna gå till och få hjälp.. kanske inte riktigt support men lite stöd.. några som känner sig kallade och som också kan det pedagogiska och inte bara teknikaliteter.." (IP6)

Vid frågor om hur användandet av lärplattformen som stöd för studentens lärande skulle kunna utvecklas så växer det fram en bild av osäkerhet. Det finns ett intresse för att lära sig mer och utveckla användandet men det är svårt att sätta fingret på vad som konkret saknas eller att ge tydliga förslag. Ett svar kan se ut så här: "jag vet inte... inte just nu.. men jag tänker att vi behöver tänka mer hur vi ska utnyttja den eftersom vi kommer att få mer studenter men i nuläge så tycker jag att vi använder så mycket som vi bara kan..." (IP5)

Osäkerheten hör också ihop med en känsla av krav på att utveckla användandet av andra verktyg än den lärplattform som finns: Det kan t.ex. basera sig på utbud av kurser eller workshops som anordnas i organisationen om digitala hjälpmedel. Det finns en nyfikenhet och ett intresse för att få veta mer samtidigt som det finns en risk att utbudet av information ökar osäkerheten om hur verktyg ska väljas och vad som ska fokuseras på för att den lärplattform som används ska få utvecklas i så hög grad som möjligt.

..och där har man pratar om andra digitala hjälpmedel och det är väl jättebra men jag känner att om vi har bestämt på den här högskolan att vi ska ha en lärplattform så tänker jag att vi först och främst vill ha ut så mycket som möjligt av den för annars blir det stökigt." (IP3)

Något som är återkommande i intervjuerna är tidsaspekten. Att använda lärplattformen som hjälpmedel kan administrativt sett spara tid på olika sätt. Men att lära sig använda den och att utveckla användandet är något som tar tid. Det kan dels beskrivas som att det tar tid att lära sig använda de verktyg som finns och även att försöka hitta nya verktyg och sätt att använda dessa som ger stöd för studentens lärande. Men det kan också beskrivas som att i en situation där tid är en bristvara så kan utbildningsåtgärder från organisationen stjälpas på grund av att de som behöver utbildningen av olika anledningar inte kan, eller prioriterar, dessa åtgärder. Det kan t.ex., beskrivas

så här: *Jag vet att vi har haft lite riktade aktiviteter för oss lärare men jag har haft så himla mycket så jag har inte kunnat få loss tid för att gå på det..(IP4)*

Som stöd för utvecklingen av sitt eget kunnande och användande av lärplattformen ser man även organisationen och dess supportfunktioner. Där varierar åsikterna kraftigt från att vara nöjd med t.ex. IT- support och undervisningssatsningar från lärosätet till att vara missnöjd med det stöd som getts.

De positiva åsikterna baseras på en känsla av delaktighet och tillgänglighet till support. Det kan handla om att få ingå i referensgrupper och bli lyssnad på med de synpunkter på lärplattformen som finns. Det kan också handla om att känna att organisationen verkligen ser lärplattformen och lärares användning av denna som viktig för arbetet.

..rätt nöjda.. den (lärplattformen, förf. anm.) uppdateras hela tiden.. jag har själv varit med i en referensgrupp och vi fick föreslå och så uppdateras den .. ja inte direkt för det är ju licens och så.. men våra IT-killar har ju väldigt nära samarbete med de som gör XX och det följer med i tiden...(IP1)

Det finns också exempel på att attityder både till lärplattform och användandet av den förändrats över tid just med hjälp av satsningar från organisationen i form av stöd och utbildning:

.. i början och i flera år efter var det ju faktiskt motstånd och man ville inte och man kunde inte .. men nu.. nu har vi ju faktiskt satsat eller högskolan har satsat på utbilda oss och i olika steg så att nu ..(IP1)

De mer negativa åsikterna baseras på en upplevelse av att organisationen inte satsat på utbildning eller stöd när lärplattformen infördes och inte heller senare. Det finns tankar om att det är på väg att bli bättre och att det görs insatser, bland annat baserat på att stödinsatser efterfrågats från lärarhåll. En uppfattning om att brister på stöd har baserat sig på bristande resurser i organisationen finns men oavsett det så har effekten blivit att man upplever att man fått sköta sig själv när det gäller användandet av lärplattformen.

När det gäller IT- stöd så finns det uppfattningar om att en anledning till bristande stöd är att lärplattformen inte ingår i det som den eventuella IT-sektionen ska ge stöd för. På direkt förfrågan vid problem kan svaret bli att hjälpen inte kan erhållas från den sektionen och då är läraren hänvisad till sig själv och sina kollegor som stöd. Det kan beskrivas så här:

vår IT- avdelning är ju inte så där superspecifikt intresserade av att hjälpa till med XX så vi är ganska utelämnade till oss själva i lärargruppen.. vi får till svar att nej men XX .. det är inte vi som .. (IP4)

Det finns också en medvetenhet om att det kan vara oklara förväntningar och gränser mellan olika funktioner som skapar känslan av att IT- supporten inte finns tillgänglig som stöd för utveckling: "Det är ju det här med att verksamheten känner att ni (IT-avdelning, förf. anm) finns där för oss och IT har en egen teknisk agenda som.. och vi som jobbar med verksamheten känner att men hjälp oss.."(IP6)

När det gäller utveckling av användande av lärplattformen så framkommer det även i analysen att det finns ett behov av att den lärplattform som används ska vara modern och utvecklas i takt med

andra digitala verktyg och sociala media. Som ett exempel tas utvecklingen av mobila verktyg i form av appar för telefoner och läsplattor. Om sådana utvecklas så räcker det inte med att de finns utan de måste också ha gränssnitt och funktioner som lämpar sig för t.ex. mobiltelefoner. De kommer annars att riskera att vara mer irritationsmoment än hjälpmedel. Det kan handla om att appen är en mobil version av lärplattformen och där funktioner som finns i lärplattformen inte går att se eller använda. Det kan också handla om att funktioner som finns i mobilen normalt, som att kunna kopiera, vidarebefordra, zooma m.m. inte fungerar i lärplattformens app. Risken finns då att studenterna hittar egna lösningar utanför lärplattformen och dess mobila funktioner.

sådant som man kan i alla andra alltså sådant som man gör och som man är van vid i lärplattformen och mobilen det måste de hänga med i för annars känns det snabbt uråldrigt och då tror jag också att studenterna hamnat på facebook (IP6)

Slutligen så kan ur analysen lyftas ett uttalande som ger en bild av en samlad åsikt från intervjuaren: "Det gäller nog att vi hänger med...!" (IP6)

5.3 Sammanfattning av resultat

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det både i enkäter och intervjuer framkommer en i huvudsak positiv inställning till lärplattform som ett hjälpmedel för studentens lärande. Det som kan ses är att den positiva inställningen kan i vissa fall relateras till det system man använder just nu, man kan vara positiv till lärplattform i sig men direkt negativ till den man just nu använder med åsikter om dess funktionalitet.

Användandet är i huvudsak kopplat till de mer administrativa verktygen i lärplattformen, material struktureras och distribueras via lärplattformen och detta kopplas till studentens lärande genom att det ger en tydlighet och en trygghet för studenten.

Kommunikation och digitala möten med studenter sker i hög grad via lärplattformens olika meddelandefunktioner. Detta motiveras med att det både för läraren och studenten blir en bättre tydlighet till vilken kurs ett meddelande hör vilket skapar effektivitet. Även diskussionsforumet används i huvudsak som en kommunikationsväg där studenten ställer frågor och läraren kan svara så att fler studenter ser svaren som antas vara av värde för fler än frågeställaren. Detta uttrycks i intervjuer som att sätt att öka effektivitet och spara tid.

Det förekommer att lärare använder t.ex. diskussionsforumet som ett pedagogiskt verktyg för diskussion och reflektion som komplement eller ersättning för fysiska möten med studenterna. Men det uttrycks också via enkät att man avstår från att använda det och i intervjuerna framkommer att digital kommunikation kan försvåras av att det är svårt att få struktur på diskussioner och att studenter är rädda för att skriva om sina åsikter och visa sina funderingar. Det uttrycks också att det tar tid att kommunicera digitalt.

I den självvärdering av kompetens som fanns i enkäten och som efterfrågades i intervjun visade sig en attityd om relativt hög grad av kompetens. I huvudsak stärktes den bild som framkom genom

enkäten även via intervjusvaren och det togs stöd i kollegialt stöd och samverkan samt till viss del stöd från organisationen genom support och utbildning.

6 Diskussion och analys

Under detta avsnitt presenteras en diskussion och analys av resultatet i förhållande till det teoretiska perspektivet. Vidare diskuteras metoden samt de forskningsetiska ställningstaganden som gjorts under arbetets gång.

6.1 Diskussion och analys av resultat

Syftet med examensarbetet var att beskriva högskolelärares attityder till, och användande av, lärplattform som verktyg för lärande inom sjuksköterskeutbildning. I resultatet framkommer ett flertal exempel både på lärares attityder och på hur lärplattformen används i lärarens dagliga praktik. Att däremot, med anledning av de underliggande forskningsfrågorna, se tydliga relationer mellan lärares attityd till lärplattform och användandet av densamma har varit svårare. Inte heller går det att i resultatet hitta en tydlig länk mellan den kompetens mellan den kompetens individen uppfattar sig ha i förhållande till attityd och användning. Det som framkommer i enkäter men framförallt i intervjuer är att förhållandet är betydligt mer mångfacetterat än att en positiv attityd leder till en högre grad av användande. Likaså finns det ett flertal aspekter i enkät- och intervjusvar som visar att oavsett hur man skattar sin kompetens så styrs användande av lärplattformen av andra faktorer. Det kan vara t.ex. kollegialt samarbete, stöd från organisationen, lärplattformens utformning och funktion och den tid läraren känner att denna har och kan använda för arbete i och med lärplattformen.

Resultatet från enkät och intervjuer har också en hög överensstämmelse med de fynd som Vasant och Mehta (2015) gjorde när det gäller graden av användande och vilka olika verktyg som var vanligt förekommande. Någon jämförelse mellan de olika lärplattformar som förekommit i denna studie, eller i Vasant och Mehtas studie har inte gjorts men en anledning till att det finns en överensstämmelse i använda verktyg är sannolikt att dessa är de vanligast förekommande i de flesta lärplattformar och att de kan vara de funktioner som också tydligast presenteras. Där finns ett uttryck för det Guribye(2005) beskriver om hur organisation och kultur formar hur vi tar till oss olika verktyg så att dessa blir uttryck för en gemensam praxis. Det finns ett värde i det eftersom det utvecklas en kollegial kunskapsbas där stöd och hjälp kan erhållas. Men det finns också en risk att de verktyg och möjligheter som lärplattformen har inte kommer att användas fullt ut.

Samtliga tre skolor som ingår i undersökningen har haft en lärplattform som hjälpmedel under en längre tid. Någon skola har haft samma system och andra har bytt av olika anledningar. Sammantaget har de som svarat på enkät och intervjuer haft en relativt lång erfarenhet av att ha en lärplattform som hjälp i sitt arbete. Flera av de intervjuade har också berättat att de har erfarenhet från flera olika lärplattformar, både som lärare och som student. Under intervjuerna har detta

uppmärksammats och fokus i frågor och svar har lagts på det som är aktuella just nu i den senaste kursen. Det kan däremot inte uteslutas att även äldre erfarenheter har haft effekt på svaren.

Pullen (2015) påtalar att det finns olika synpunkter på hur man ser på värdet av användande av teknik t.ex. en lärplattform, en del rapporterar ingen skillnad mellan reguljär utbildning och utbildning där lärplattform används medan det i andra fall finns resultat som visar på skillnader. I denna undersökning används lärplattformen i samtliga kurser som ett organisatoriskt obligatorium. I intervjuer och enkätsvar framkommer att användandet är relativt omfattande, de flesta använder den dagligen eller flera gånger i veckan i de kurser de arbetar i. Det görs inte heller någon direkt åtskillnad mellan reguljär och distansutbildning vilket kan tyda på att det skett ett utveckling in i tanken att nätbaserat lärande har en roll även i campusförlagt utbildning. Men det kan också vara så att frekvensen av användande mer baserar sig på användande av det som Guribye (2005) beskriver som förmedlande verktyg genom att lärare i hög grad uttrycker att de administrerar kursen via lärplattformen.

I intervjuerna behandlar respondenterna sitt användande av lärplattform utan någon tydligt uttryckt skillnad mellan distans- eller campuskurs. Sannolikt beror det på att man på skola A inte gör den skillnaden sedan några år tillbaka och på skola B så används lärplattformen som ett verktyg i de kurser man har på reguljärutbildning. Om intervjuer hade gjorts även med lärare från skola C där det finns en åtskillnad mellan distans- och reguljärkurser hade en skillnad eventuellt kunnat ses. Det som däremot uttrycks är att det finns ett behov av att tänka mer webbaserat för att utveckla både användande av tekniken men också pedagogiska strategier.

Att lärplattformen är något som kan spara tid och öka effektiviteten framkommer i resultatet. Det finns en paradox i att se lärplattformen som något som ska vara effektivitetshöjande och spara tid samtidigt som den ska vara ett pedagogiskt verktyg som ska säkerställa och helst utveckla kvaliteten på utbildningen. Ur ett infrastrukturperspektiv blir det här snarare en organisatorisk och administrativ funktion som blir övervägande i förhållande till den pedagogiska.

I svaren framkommer att lärplattformen har blivit något av en norm för hur kurser ska administreras och organiseras. Det uttrycks behov av lärplattformen och gemensamma mallar för en struktur som studenter och lärare känner igen. Det kan ställas i förhållande till hur pedagogik inte sällan uttrycks som att den behöver vara flexibel och varierad för att passa olika studenter och deras sätt att lära. Här kan man ju fundera på varför det finns utrymme för och uppmuntras variation i klassrummet, samtidigt som likformighet i lärplattformen blir viktig.

I lärplattformen önskas det likhet och generella mallar för struktur som ska ge studenten trygghet. Det kan finnas ett värde i det då det kan innebära att studenten kan lägga tid och kraft på lärandet och samverka med andra istället för att leta på otydliga kurssidor. Men det finns också en risk att likriktningen och behovet av gemensam struktur tar udden av de flexibla och individuella lösningar som digitala hjälpmedel kan innebära som t.ex. Hrastinski (2008,2009) och Elmgren och Henriksson (2013) lyfter som viktig för den lärande praktiken

En intressant aspekt är om införandet av digitala verktyg i utbildningen leder till en kvalitetshöjning eller inte. Det finns på sätt och vis en paradox i hur man över tid har betraktat införandet av IKT i campusutbildningar som en kvalitetshöjande åtgärd samtidigt som det finns tveksamhet om kvaliteten på distansutbildning vilket också Gelfgren (2014) och Pullen (2015) lyfter. Sannolikt finns

det en hel del att ta fasta på i det som Pullen också menar, att det inte är IKT i sig som ger kvalitetsförbättringen utan hur de digitala verktygen kommer att användas. Det kan också kopplas till infrastrukturbegreppet och förstås genom att inte bara själva lärplattformen kommer att påverka kvaliteten på utbildningen utan det kommer också att påverkas av det sociala sammanhang som infrastrukturen är ihopvävd med.

I samband med det kan det vara värt att diskutera de tekniska problem som framkommer genom enkät och intervjuer, även om infrastrukturen i sig är mer än de rent tekniska delarna. Både i enkät och i intervjuer framkommer det att användandet av lärplattformen innebär en del tekniska problem.

Dels kan det vara att lärplattformen helt enkelt inte fungerar och om material mm. då är knutet till lärplattformen så får det konsekvenser att varken lärare eller student kan göra det som planerats. Men det kan också handla om att det saknas tid för att ta sig igenom de problem som nya verktyg kan innebära innan det blivit en vana att använda dem. Då kan det också innebära att de verktyg som infrastrukturen inte kommer att användas. Det finns exempel på önskemål på funktioner t.ex. i enkätens frisvar och i intervjuerna som visar på att lärare inte är medvetna om de hjälpmedel och funktioner som redan finns i de befintliga lärplattformarna. Det är som det uttrycks i ett intervjuer, det man inte vet kan man inte fråga efter.

Pullen (2015) diskuterar också huruvida IKT har uppfattats som en quick-fix och menar att det inte kan ses på det sättet. Det visar sig också i intervjuer och i enkäternas frisvar, där det framgår att det tar tid att lära sig, att man behöver en bra support och att det kollegiala samarbetet är viktigt för att lärplattformen ska bli ett hjälpmedel för studentens lärande. Det stämmer också väl med det som Lindblom m.fl. (2011) tar upp som nödvändiga faktorer i form av t.ex. en gemensam pedagogisk grundsyn, undervisningskultur och förekomst av administrativa, pedagogiska och tekniska stödresurser. Blir alla delar av den infrastruktur som lärplattformen utgör.

En fråga som återkommit under arbetet med analysen av resultatet är varför lärare begränsar sitt användande av funktioner i lärplattformen? Det framkommer både i enkäten och i intervjuer att det har en tendens att bli samma verktyg som används i samma kurser och förändringar sker i huvudsak när byte av kurs eller arbetsgrupp sker. Det finns uttryck att det som används är det som passar ihop med kursen och även på grund av att det är det läraren kan. Det är också det som passar ihop med det som redan görs och som gjorts innan man tog hjälp av lärplattformen i t.ex. campusutbildning. Redan invanda pedagogiska strategier överförs från traditionell undervisning till de digitala verktygen. Samma problematik beskriver också Lundin m.fl (2011) i sin undersökning.

En förklaring till det kan också vara att det som används; mailfunktioner, forum för att sprida information, möjligheten att länka osv. är vanliga funktioner i alla lärplattformar, funktioner som känns igen. Det kan också vara ett uttryck för hur infrastrukturen påverkar genom att vi formas in i användanden som andra aktörer har styrt oss till genom hur lärplattformen är designad vilket också Guribye (2005) diskuterar. Det framkommer en viss skillnad i resultatet som kan tyda på att om man som lärare får möjlighet att vara med och ha synpunkter på hur lärplattformen och dess verktyg designas så uppstår en känsla av delaktighet, som också enligt Lindblom m.fl. (2011) är viktig för den pedagogiska utvecklingen. Samarbetet mellan olika aktörer som samverkar med kunskaper och attityder i infrastrukturen blir en viktig faktor.

En helt annan problematik som lyfts i bakgrunden men som inte visat sig mer än i enstaka fall i resultatet är hur sjuksköterskestudenter behöver utveckla kunskap och kompetens i att använda och förstå informations- och kommunikationsteknologi med tanke på det krav som framtiden kommer att ställa på professionen.

Det kan ha en grund i att det inte förrän alldeles nyligen börjat synliggöras i styrmedel från yrkesorganisationer m.fl. om vikten av kompetensutveckling i förhållande till IKT. Det kan vara så att användandets olika aspekter är så nya för alla så man har svårt att se möjligheter. Det blir så kanske ändå viktigare att reflektera kring vad det kan få för konsekvenser för lärare och studenter då området med informatik etc. är i snabb utveckling vilket också Leksell och Lepp(2014) diskuterar. Inte heller i examensmål (SFS 1993:100) och det som till och med förra året var den kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska som Socialstyrelsen var ansvariga för uttrycktes något som var riktat mot digital kompetens eller förmåga att använda IKT.

Däremot kan det vara viktigt att veta att de aktuella examensmålen för sjuksköterskeutbildning fastställdes 1993 varför det inte är så underligt att kunskap och kompetens rörande digitala verktyg för information och kommunikation inte har en framträdande roll. Med tanke på den snabba utveckling som skett i samhället och hälso- och sjukvårdsområdet kan det konstateras att styrmedel inte motsvarar dagens aktuella krav och förutsättningar för en sjuksköterska, eller för en sjuksköterskestudent

Det kan vara en anledning till att området blir vagt och otydligt i målformuleringar. Förhoppningsvis kommer detta att förbättras när en ny kompetensbeskrivning presenteras under 2016-2017.

Avslutningsvis blir det också intressant att fundera över hur ett tydligare och medveten infrastrukturperspektiv på lärplattformen skulle kunna inverka på lärares vardagliga praktik och det stöd som lärplattformen kan ge till studenternas lärande. Star och Ruhleder (1996) diskuterar de paradoxala förutsättningar som gäller för teknologi som är tänkt att bidra till utveckling av organisationer där tekniken kan uppfattas både som drivkraft och hinder, anpassningsbar och rigid samt som både en process och produkt på en och samma gång. Detta stämmer bra med ett infrastrukturperspektiv på lärplattformen (Guribye,2005) som ett stöd för studentens lärande. Att betrakta lärplattformen utifrån så skilda perspektiv kan som lärare vara både förvirrande och frustrerande men samtidigt skulle det stora värdet vara att både individ och grupp måste förhålla sig till var på dessa motsatsförhållanden lärplattformen befinner sig i olika sammanhang. Det skulle kunna leda till en öppnare och mer utvecklande diskussion och hur infrastrukturen som helhet kan påverka genom sina olika anknytningar till teknik, administration, organisation och pedagogiska val och strategier.

6.2 Metoddiskussion

Utgångspunkten för arbetet var en fortsättning på projektet Nudel; nätburen undervisning, distanspedagogik och elärande, (Lundin m.fl. 2011) varför de metoder som använts, enkät och intervju, var relativt fast från början.

Genom att projektet fokuserade på en specifik del av det som undersöktes i Nudel (Lundin m.fl. 2011) så gjordes enligt det som presenteras i metodbeskrivningen viss omstrukturering. Denna gjordes utan hänsyn till hur skilda infrastrukturer såg ut på respektive skola. Det kan ha haft inverkan då svarsalternativ inte var anpassade till respektive lärplattform. En sådan anpassning hade å andra sidan medfört svårigheter i bearbetning av svaren. Eftersom syftet inte heller var att belysa skillnader mellan olika lärplattformar i sig utan mer generellt attityder och användande var det heller inte aktuellt att göra en sådan anpassning.

Resultatet baserar sig på enkäter och intervjuer med lärare baserat på deras arbete på grundutbildningsnivå. Det kan inte uteslutas svar även baserar sig på arbete på avancerad nivå och på kurser utanför programmet även om frågor riktat sig mot grundutbildningskurser. Det kan vara svårt att i efterhand veta exakt var kunskap och erfarenheter erhållits i samband med arbete på olika nivåer av utbildning. I arbetet har jag valt att inte se det som ett problem för resultatet då man kan förmoda att dessa erfarenheter och kunskaper överförs mellan olika kurser och nivåer i det dagliga arbetet med studenterna.

Ett värde med att använda både enkät och intervjustudie var att vid analysen av enkätdata väcktes nya tankar och synsätt på vad som egentligen rymdes i de olika svaren. Om data hade funnits enbart från intervjustudien eller från enkäten hade dessa perspektiv inte framträtt så tydligt genom att t.ex. svar i intervjun gav nya svar på hur jag kunde se på svarsfrekvenser i enkäten. Johnson m.fl. (2007) lyfter uppkomsten av nya sätt att tänka som en av styrkorna med att mixa metoder, tillsammans med möjligheter att stärka eller ifrågasätta fynd i datamaterialet och att få rikare data via analysen.

Att använda mixade metoder kan innebära olika grader av mixning. Johnson m.fl (2007) beskriver ett kontinuum från rent kvalitativt till rent kvantitativt och lägger den äkta mixade metoden i mitten och anger det som när både kvalitativa och kvantitativa inslag har lika stort inflytande i processen. Det skulle vara lätt att säga att det var så i denna studie. Sanningen ligger nog närmare det som Johnson m.fl benämner kvalitativt mixade med en tyngdpunkt mot de kvalitativa intervjuinslagen. Detta med bakgrund i tidigare erfarenheter och kunskaper. Däremot har det funnits en stark strävan att ligga så nära som möjligt den mixning som lägger lika stor vikt vid båda metoderna.

När det gäller enkätundersökningen så framkom i frisvaren någon synpunkt på att det var svårt att svara på frågor som hade givna svar. Detta är en synpunkt som det kan vara värt att reflektera kring. I en enkätundersökning där svar från ett större antal personer efterfrågas är givna svarsalternativ en av förutsättningarna för att t.ex. kunna göra statistiska bearbetningar. I detta fall var även enkätinstrumentet i huvudsak prövat tidigare (Lundin m.fl. 2011) utan mer utförlig kritik. Det kan ha varit de frågeområden som utformades för just denna enkät riktade mer mot lärplattform som kunde ha utformats bättre. Kanske hade en tydligare anpassning till respektive lärplattform och dess funktioner medfört att det hade varit lättare att svara på utifrån var och ens erfarenhet. Generellt får det dock förmodas att enkätens frågor täckte in det områden som utgör lärarnas praktik.

Det kan också vara värt att diskutera huruvida ordningen på datainsamlingsmetoderna påverkade resultatet. Att genomföra intervjun först och därmed låta det som framkom i det resultatet ligga som underlag till enkätens utformning hade kunnat leda till att andra frågor hade ingått i enkäten. Det finns självklart en möjlighet att jag då hade hittat andra mönster än vad som nu framkom via enkäten med förbestämda frågor. Att genomföra datainsamlingen på det sättet var inte aktuellt med tanke på

att en riktlinje för projektet var att se vad som framkom inom den specifika urvalsgruppen med Nudels metodanvändning (Lundin, m.fl. 2011) som utgångspunkt.

Själva intervjufasen hade i sig några förutsättningar som gav problem. Dels handlade det om att det var svårt att planera tider med intervjupersonerna på en och samma dag varför det var omöjligt att göra samtliga intervjuer genom ett personligt möte. Vid intervjuerna via Adobe Connect gav överföringsfördröjningen problem i kommunikationen då jag ibland inte uppfattade att intervjupersonen hade börjat prata utan avbröt denne. Det kan ha stört de utsagor som framträdde. Fördelen var att vi trots avstånd kunde både se och höra varandra vilket gav en annan bild av intervjusituationen. Detta uttrycktes också av några av de intervjuade. Vid telefonintervjuerna uppstod inte problemet med fördröjning av ljud men å andra sidan så kan mediet i sig ha skapat en känsla av avstånd som kan ha påverkat utsagorna. De två intervjuer som genomfördes på plats gav både en personslik närhet samt möjlighet att läsa av kroppsspråk och andra signaler och uppfattades av mig som de bästa. Om intervjupersonerna hade samma uppfattning vet jag inte.

En kvalitetsaspekt på resultatet är möjligheten till överförbarhet. Om resultatet går att överföra till en annan liknande grupp högskolelärare är svårt att svara på. Sannolikt kan det finnas likheter med andra utbildningsområden som inriktas på professionsutbildning. Däremot kan det finnas andra kulturella och organisatoriska skillnader som försvårar överförbarheten. När det gäller kvalitetskriterier som validitet och reliabilitet så säkerställs det till viss del av att t.ex. enkätinstrumentet var testat och använt utan problem i ett tidigare projekt.

6.3 Diskussion om forskningsetiska aspekter på arbetet

Genom arbetsprocessen har en forskningsetisk reflektion fortlöpande varit en del av arbetet. De anvisningar som Vetenskapsrådet (Codex,2016) presenterar har följts där det varit aktuellt. Respondenter har fått information och möjlighet att avstå utifrån det som presenteras i metodkapitlet. Individens integritet och anonymitet respektive konfidentialitet har beaktats genom val i metodernas genomförande. Arbetet kan inte anses ha varit av direkt känslig karaktär och kan inte förmodas ha inneburit någon personlig risk för de som ingått i studien.

7 Konklusion

Syftet med detta arbete var att beskriva högskolelärares attityder till, och användande av, lärplattform som verktyg för lärande inom sjuksköterskeutbildning. De frågor som låg till grund för syftet var t.ex. hur relationer mellan lärares attityd till lärplattform och användandet av densamma visar sig samt om det gick att se någon relation mellan den kompetens individen uppfattar sig ha i förhållande till attityd och användning.

Konklusionen blir att det via enkät och intervjuer gått att beskriva attityder till lärplattformen och att det också, framförallt via intervjuerna, gått att se exempel på hur lärplattformen används. Däremot kan inte studien anses svara på om det finns någon relation mellan den kompetens individen uppfattar sig ha relaterat till attityd och användning i någon säkerställd riktning, Det skulle vara lätt

att tro att en upplevd högre grad av kompetens ger en mer positiv attityd och en högre grad av användning. Det finns uttryck för ett sådant samband genom vissa utsagor i intervjuerna men inte i en omfattning som kan anses vara tillförlitlig: Det finns i studien också exempel på individer med upplevd högre grad av kompetens som i sig har lett till en mer kritisk syn på användandet. Om detta har lett till en lägre grad av användande går inte att svara på i studien.

Avslutningsvis kan det konstateras att det finns tydliga likheter med resultatet i Nudel (Lundin m.fl. 2011). I den studien likväl som i detta arbete finns det uttryck för att lärare utvecklar det teknikbruk som de har behov av i sin dagliga praktik. Lundin m.fl. lyfter förutsättningen att lärare använder tekniken till andra områden än som pedagogiska hjälpmedel, t.ex. för administration. I detta arbete har det lyfts att en hel del av de administrativa inslagen görs för att ge studenterna en bra grund för lärande, genom att ge dem möjlighet att vara effektiva och känna trygghet som ett stöd för en bra lärandesituation. Att så är fallet kan vara helt relevant.

Litteratur

- Allen, E.I., Seaman, J. (2013) Changing course. Ten years of tracking online education in the United States. Babson Survey Research Group and Quahog Research Group, LLC.
<http://www.onlinelearningsurvey.com/reports/changingcourse.pdf>
- Carlsson, E., (2015) *Kärnkompetenser i svensk sjuksköterskeutbildning -en kartläggning*.
<http://www.swenurse.se/globalassets/karnkompetenser-svensk-sjukskoterskeforening/kunskapsoversikt.pdf>
- Codex (2016) Regler och riktlinjer för forskning. Vetenskapsrådet och Uppsala universitet.
<http://codex.vr.se/>
- Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2011) *Research methods in education*. Milton Park, Abingdon, Oxon, England
- Diaz, P.,(2012) *Webben i undervisningen- digitala verktyg och sociala medier för lärande*. Studentlitteratur, Malmö
- Ekman, K., Lundin, J., Svensson, L. (2015) Attitudes towards IT and use of LMS in Teacher education. A Swedish case study. Site 2015, Las Vegas, NV, United States March 1-5, 2015. Konferensbidrag.
- Elmgren, M., Henriksson, A-S. (2013) *Universitetspedagogik*. Studentlitteratur, Lund.
- Europeiska kommissionen (2007) *Nyckelkompetenser för livslångt lärande, en europeisk referensram*. Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.
http://center.hj.se/download/18.364f88fa12fd35278838000423/1440138058184/keycomp_sv.pdf
- Feilser, M.Y. (2009) Doing mixed methods research pragmatically: implications for the rediscovery of pragmatism as a research paradigm. *Journal of Mixed Methods research* 4 (1), s.6-16.
- Gelfgren, S. Upplevelser, medskapande, digitala medier och religionsundervisning. (Kap 8 sid.101-112) I Dunkels, E. & Lindgren, S.(red)(2014) *Interaktiva medier och lärandemiljöer*. Gleerups, Falkenberg.
- Graneheim, U.H., Lundman, B. (2004) Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today* (2004)**24**, 105-112
- Guribye, F. (2005): *Infrastructures for Learning: Ethnographic inquiries into the social and technical conditions of education and training*. Universitetet i Bergen (Allkopi), Bergen. (akad avh)
- Guribye, F.,(2015) From Artifacts to Infrastructures in Studies of Learning Practices. *Mind, Culture, and Activity*, 22:2, 184-198, DOI: 10.1080/10749039.2015.1021358
- Hatt, A-K.,(2012) Förord, I: Diaz, P.,(2012): *Webben i undervisningen- digitala verktyg och sociala medier för lärande*. Studentlitteratur, Malmö

Hrastnski, S.(2008): The potential of synchronous communication to enhance participation in online discussions: a case study of two e-learning courses. *Information & Management* 45(2008) 499-06 doi:10.1016/j.im.2008.07.005

Hrastinski, S., (2009) *Nätbaserad utbildning- en introduktion*. Studentlitteratur Malmö

Johnson, B.R., Onwuegbuzie, A.J., (2004) Mixed methods research: A research paradigm whose times has come. *Educational Reseracher*, Vol33, No 7, s. 14-26

Johnson, B. R., Onwuegbuzie, A.J., Turner, L.A., (2007) Toward a definition of mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research* 2007; Vol.1; No 112, s. 112-133

Jones, C., (2009) A context for collaboration: The institutional selection of an infrastructure for learning. In 8th international konferensen on computer supported collaborative learnings, 8-13 June, 2009, University of the Aegean, Rhodes, Greece. <http://www.isfs.org/cscl2009/>

Leksell, J., Lepp, M., (2013) *Sjuksköterskans kärnkompetenser*. Liber, Stockholm

Lindblom, J., Alklind Taylor, A-S., Rambusch, J., Svensson, H. Pedagogisk digital kompetens för nätbaserat lärande inom högskolan. (Kap 4 sid. 54 – 73) I: Högskolan i Skövde (2011). *Utbildning & Lärande -Tema: Att bilda lärare i digital kompetens*, 5, nr 1. Skövde: Högskolan i Skövde, Avdelningen barns, ungas och vuxnas lärande.

http://his.se/PageFiles/7922/Utblar5nr1_2011_PedagogiskDigitalKompetens.pdf

Lundin, J., Nordström, L., Svanberg, P., Svensson, L.,(2011) *NUDEL. Nätbuden undervisning, distanspedagogik och e-lärande*. PIL-rapport 2011:4. Göteborgs Universitet, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL).

Mitcell, G.J., Pilkington, B., Jonas-Simpson, C.M., Daiski, I., Cross, N.L., Johnson, C., O'Grady, C.P., Peisacovich, E.H., Tang, S.Y., ((2016) Nursing education and complexity pedagogy: Faculty experiences with an e-learning platform. *Journal of Nursing Education and Practice*. 2016, vol.6, No5. Sid. 60-68

Nordström, L., Svanberg, P., Lundin, J., Svensson, L., (2011) *Developing metrics for analyzing IT supported student-teacher interaction in higher education*. Short paper presented at SITE, 2011, Nashville, US.

Pullen, D. (2015) An investigation of pre-service teachers' attitude and learning through a learning management system. *Australian Educational Computing*, 2015. 30(1).

<http://journal.acce.edu.au/index.php/AEC/article/view/46/pdf>

Ravenscroft, A. (2011) Dialogue and Connectivism: A new approach to understanding and promoting dialogue-rich networked learning. *International Review of Research in Open and Distance Learning*. Vol 12.3 March- 2011

SFS 1992:1434: Högskolelag. Utbildningsdepartementet.

SFS 1993:100: Högskoleförordning. Utbildningsdepartementet.

SOU 2016:2: Effektiv vård, ett slutbetänkande. Statens Offentliga Utredningar, Socialdepartementet.

http://www.regeringen.se/contentassets/42b0aef4431c4ebf9410b8ee771830eb/effektiv-varld---slutbetankande-av-en-nationell-samordnare-for-effektiva-resursutnyttjande-inom-halso--och-sjukvarden_sou-2016-2.pdf

Star, S.L., Ruhleder, K. (1996) Steps Toward an Ecology of Infrastructure: Design and Access for Large Information Spaces. *Information systems research*. Vol. 7, No. 1, March 1996 s.111-134

Svensk Sjuksköterskeförening (2010) SFS:s strategi för utbildningsfrågor. SSF Stockholm www.swenurse.se

Svensk Sjuksköterskeförening (2012) *SFS:s strategi för sjuksköterskors arbete med ehälsa*. SSF Stockholm www.swenurse.se

Sveriges förenade studentkårer- SFS (2013) *Studentens lärande I centrum. SFS om pedagogik i högskolan. Kvalitet ur ett studentperspektiv*. Stockholm

Vasant, S., Mehta, B. (2015) A Case study: Embedding ICT for effective classroom teaching and learning. In: *Sataphy .fl(eds.)Emerging ICT for Bridging the future- Volume 1, Advanced in Intelligent systems and computing* 337, DOI:10.1007/978-3-319-13728-5_61

Zanjani, N., Edwards, S.L., Nykvist, S., Geva,S. (2016) LMS acceptance, the instructor role. *Asian-Pacific Education Research*, s.1-8, DOI 10, 1007/s40299-016-0277-2 Published online: 27 January, 2016. <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs40299-016-0277-2>

Bilaga 1 Informationsbrev inför enkät- och intervjustudie

April 2016

INFORMATION OM ENKÄT OCH INTERVJUUNDERSÖKNING ANG. LÄRARES ATTITYDER TILL, OCH ANVÄNDANDE AV, LÄRPLATTFORM SOM VERKTYG FÖR LÄRANDE I SJUKSKÖTERSKEUTBILDNING.

Lärplattform, t.ex. Blackboard, Ping Pong och Fronter, är idag ett verktyg som förekommer i hög omfattning inom högskoleutbildningar. Den fyller funktion både som administrativt verktyg men också som ett hjälpmedel i undervisning med studenternas lärande som mål.

Under 2010-2011 genomfördes projektet Nudel (Nätburen undervisning, distanspedagogik och e-lärande) vid Göteborgs Universitet och Högskolan Väst genom en enkät- och intervjustudie till samtliga lärare om IT-användning i undervisningen.

Föreliggande undersökning utgår från Projektet Nudel, men fokuserar på användande av lärplattform samt attityder till detta och avgränsas till lärare inom sjuksköterskeutbildning på grundnivå. Tre skolor, varav den du arbetar på är en, har efter kontakt och godkännande från utbildningschef/prefekt etc. valts ut för att ingå i studien som består av en anonym webbenkät samt ett mindre antal intervjuer.

Jag som genomför studien arbetar som högskoleadjunkt på Mälardalens Högskola med grundutbildning för sjuksköterskor, huvudsakligen i distansprogrammet men även i utbildning inom reguljärprogrammet. Studien genomförs som examensarbete i magisterprogrammet "Lärande, Kommunikation och Informationsteknik" vid Göteborgs Universitet.

Jag hoppas på din möjlighet att delta i studien i första hand via enkäten som tar ca 5-7 min att svara på och som du når via länken längre ner på sidan.

Om du dessutom skulle kunna tänka dig att ta ca en timme av din tid för en intervju och berätta om dina erfarenheter av att arbeta med lärplattform skulle jag vara mycket tacksam. Hör då av dig genom att maila mig på: lana.stangvik-urban@mdh.se så kan vi bestämma tid och plats och du får mer information.

Länk till enkät. <https://www.webbenkater.com/s/attityderlmsgu2016>

Om inte länken fungerar så kopiera och klistra in i webbläsarens adressfält.

Självfallet är din medverkan via enkäten helt anonym och resultat från intervjuerna kommer inte att presenteras så att identitet eller arbetsplats synliggörs.

Hör gärna av dig om du har frågor som du behöver ha besvarade innan du tar beslut om medverkan.

Vänliga hälsingar

Lena Stangvik

Lena Stangvik-Urbán
Akademin för Hälsa, Vård och Välfärd, avdelningen för vårdvetenskap och vårdpedagogik.
Mälardalens Högskola, Box 325, 631 01 Eskilstuna

Tel. 016/ 15 37 64 alt. 070 771 32 23 mail: lana.stangvik-urban@mdh.se

Bilaga 2 Intervjumall

Vad är din uppfattning om lärplattform som hjälpmedel för lärande i din undervisning? Ge gärna konkreta exempel?

Hur påverkar kurslängd och/eller gruppstorlek inställningen till lärplattformen som verktyg för lärande?

-Fördelar resp. nackdelar med att använda den lärplattform du har tillgång till? Konkreta exempel?

-Vilka funktioner använder du huvudsakligen i lärplattformen?

-Hur tycker du att lärplattformen ger stöd för arbetet med studentens lärande?

FRÅN ENKÄTER (kompletteras med muntlig förklaring.)

Hur används t.ex. diskussionsforum som kommunikationsverktyg? För att diskutera/kommunicera runt administration av kursen eller för djupare diskussioner om innehåll/litteratur m.m.

I enkäter visar utfallet på en skattning av relativt hög kompetens. Hur uppfattar du det generellt?

Bilaga 3. Tabell- och figurförteckning

Tabellförteckning

Tabell 1 Nivåer av nätstöd i undervisning	7
Tabell 2 Fråga 3 Redovisning av antal deltagare fördelat på skola	18
Tabell 3 Fråga 9 Respondentens roll i den aktuella kursen.....	21
Tabell 4 Fråga 10 Funktioner i lärplattformen som använts under senaste kursen	22
Tabell 5 Fråga 12 Digitala kommunikationsvägar med studenter under den senaste kursen.....	23
Tabell 6 Fråga 15 Funktioner i lärplattformen som respondenter skulle önska fanns tillgängliga	25
Tabell 7- Fråga 17 uppfattning om hur lärplattformen kan användas för att skapa lärandesituationer	28
Tabell 8 Fråga 19 Uppfattning om egen pedagogiska digital kompetens.	30

Figurförteckning

Figur 1 Fråga 4 Anställningsformer för respondenter	19
Figur 2 Fråga 5 Anställningstidens längd	19
Figur 3 Fråga 6 Antal kursdeltagare i respondentens senaste kurs	20
Figur 4 Fråga 7 Den senaste kursens omfattning i högskolepoäng.....	20
Figur 5 Fråga 8 Den aktuella kursens studietakt	21
Figur 6 Fråga 13 Lärares uppfattning om frekvens på användande av lärplattform.....	23